

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004¹

Leen Charles², Marie Christine Laleman³ en Valérie Meillander⁴

Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën (2565-2583), Archeologische kronieken (2584-2591), Algemeen (2592-2604), Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden (2605), Middeleeuwen (2606-2623), Moderne Tijden (2624-2641), Hedendaagse tijd (2642-2668), Industriële archeologie (2669-2675), Kerkgeschiedenis, kloosters (2676-2683), Gebouwen, monumenten, stadsbeeld (2684-2737), Kunst, cultuur (2738-2766), Materiële cultuur (2767-2769), Heemkunde, volkskunde, genealogie (2770-2808), Biografieën (2809-2828).

1. Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën

2565. BILTEREYST D. & R. VANDE WINKEL, *Bewegend geheugen. Een gids naar audiovisuele bronnen over Vlaanderen*, Gent, 2004, 362 blz. Het repertorium biedt een overzicht van de belangrijkste vindplaatsen van audiovisueel materiaal in en over Vlaanderen. Het grootste deel ervan bestaat uit een geannoteerde lijst van vindplaatsen, van grote film- en andere beeldarchieven tot kleine particuliere collecties. Deze gids vormt het sluitstuk van *Licht op een collectief verleden*, een wetenschappelijk onderzoeksproject waarin de Universiteit Gent en het Koninklijk Filmarchief hun wetenschappelijke en technische expertise voor historisch onderzoek naar non-fictionfilm bundelden. Daarbij lag de nadruk op de niraatperiode. Geïllustreerd.

2566. BRACKE L., *Drongen Sint-Gerolf. Parochieregisters - doopakten 19de eeuw*, Drongen, 2004. Publicatie van de Heemkundige Kring Dronghine met de transcriptie van alle 10.862 akten van de doopregisters van de parochie Sint-Gerolf in Drongen uit de periode tussen 1 januari 1800 en 31 december 1900.

¹ Deze bibliografie werd afgesloten per 31/8/2004. Ten einde een zo groot mogelijke volledigheid van de bijdragen te kunnen verwezenlijken, roepen we graag de auteurs op overdrukjes van hun werk te bezorgen aan het Stadsarchief, De Zwarte Doos, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge. Deze bijdragen worden dan in de bibliotheek van het Stadsarchief opgenomen.

² Stadsarchivaris, De Zwarte Doos, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge, e-mail stadsarchief@gent.be

³ Adviseur Stadsarcheoloog, De Zwarte Doos, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge, e-mail stadsarcheologie@gent.be

⁴ Historicus, Stadsarchief, De Zwarte Doos, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge, e-mail stadsarchief@gent.be

2567. BRACKE N. & H. GREEFS, *Puzzelen met bronnen. Een selectie van bronnen buiten het bedrijfsarchief voor de ondernemersgeschiedenis (19de eeuw)* in *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, XXXIII, 2003, 3-4, p. 357-398. Een themanummer over 19de- en 20ste-eeuwse archiefbe-scheiden buiten het bedrijfsarchief. Van de meeste bedrijven heeft de historicus geen of een onvolledig bedrijfs- of familiearchief ter beschikking. Vermits ondernemers geen op zichzelf staande entiteiten zijn, maar via allerhande kanalen verbonden zijn met hun omgeving, met de samenleving en met de overheid, hebben ze aldus in diverse andere archieven sporen nagelaten. Deze alternatieve bronnen vormen een ideale start van het schrijven van een onder-nemingsgeschiedenis, zeker wanneer de verschillende bronnen met elkaar gecombineerd worden. De bruikbaarheid van het materiaal wordt geïllus-treerd met voorbeelden van ondernemers uit de industriestad Gent en de han-delsmetropool Antwerpen tijdens de eerste helft van de 19de eeuw.

2568. BUNTINX W. & W. DEVOLDERE, *Bronnen voor de genealoog in Gentse archieven. Het Rijksarchief te Gent*, in *Genealogie en Heraldiek in Vlaanderen*, 2, (2004), nr. 2, p. 57-63.

2569. CHARLES L., M.C. LALEMAN & V. MEILLANDER, *Bibliografie van de geschiedenis van Gent 2002-2003*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003), nr. LVII, p. 279-321.

2570. DEKEUCKELAERE E., *Namenindex jaarboeken I (1982) - XXIII (2004)*, Drogen, 2004, 95 blz. Volledig overzicht van de namen die voorko-men in de 23 verschenen jaarboeken van de Heemkundige Kring Dronghine.

2571. DEKEUCKELAERE E., *Registers jaarboeken I (1982) - XXIII (2004)*, Drogen, 2004, 95 blz. Publicatie van de Heemkundige Kring Dronghine met het overzicht van de artikelen gepubliceerd in het jaarboek vanaf 1982 tot 2004. Registers op auteursnaam, op bijdrage, op trefwoord en inhoudstafel per jaarboek.

2572. DE LEU G. & G. ERVYNCK, *De betoogboeken van de Alexianen, nu on-line te raadplegen*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 4, p. 3-5. De orde van de Alexianen had het alleenrecht op het begraven van de doden. Jaren terug wer-den de inschrijvingen in de betoogboeken (Stadsarchief Gent) op steekkaar-ten gebracht. De inhoud van deze kaarten werd vanaf 2002 door de auteurs ingevoerd in de computer en kan voortaan ook on-line geraadpleegd worden.

2573. DEVOLDER J., *Algemene bibliografie van publicaties uitgegeven in de Zuidelijke Nederlanden. Deel I: periode 1792-1799/Deel II: periode 1792-1829 (niet gedateerd)*, Gent, 2003, p. 837 blz. Aanvulling op een eerste uit-gave uit 1989 die de periode 1800-1829 bestreek, met de bedoeling de volle-dige Franse en Hollandse periode te vatten. De bibliografie bevat 6365 refe-

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

renties waaronder werken met een gekende auteur, anonieme werken, almanakken, catalogi, kranten, weekbladen, periodieken, reeksen en geestelijke en wereldlijke verordeningen.

2574. DEVOLDERE W., *Bronnen voor de genealoog in Gentse archieven. Het Stadsarchief van Gent*, in *Genealogie en Heraldiek in Vlaanderen*, 2, (2004), nr. 3, p. 121-126.

2575. HELSEN T., *Archeologisch Vlaanderen digitaal en ontsloten. De CAI-publiekswebsite*, in *De opbouw van een archeologisch beleidsinstrument CAI*, (IAP-Rapporten, nr. 14), Brussel, 2004, p. 55-57. Met verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd.

2576. HILLEWAERT B., M.C. LALEMAN, T. VANDERBEKEN & J. VEECKMAN, *De stad in de CAI*, in *De opbouw van een archeologisch beleidsinstrument CAI*, (IAP-Rapporten, nr. 14), Brussel, 2004, p. 59-67. Met enkele kritische beschouwingen, onder meer bij de gegevens binnen de 12de-eeuwse stadsomwalling van Gent in de CAI-databank. Geïllustreerd.

2577. MEGANCK M., J. BOURGEOIS J. & M. LODEWIJCKX, *Luchtprospectie, een winst voor de archeologie. Ontdekking van duizenden archeologische relictten*, in *De opbouw van een archeologisch beleidsinstrument CAI*, (IAP-Rapporten, nr. 14), Brussel, 2004, p. 69-74. Over de link tussen de databank van de luchtarcheologische prospecties van de Universiteit Gent en de Centrale Archeologische Inventaris. Geïllustreerd.

2578. MEYLEMANS E., *Drie jaar Centrale Archeologische Inventaris: een overzicht een stand van zaken*, in *De opbouw van een archeologisch beleidsinstrument CAI*, (IAP-Rapporten, nr. 14), Brussel, 2004, p. 9-20. Met verwijzingen naar Gent. In bijlage publicatie van de Deontologische code voor de archeologie. Geïllustreerd.

2579. NEVEJANS A, *Aldus staet in scepenen bouc...De registers van de Gentse schepenen van de keure in de 14de eeuw*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 53-64. Onderzoek naar de vorm van de registers, en niet naar de inhoud, als onderdeel van stedelijke administratie en registratietraditie in Gent.

2580. VAN DAELE K., E. MEYLEMANS & M. DE MEYER, *De Centrale Archeologische Inventaris: een databank van archeologische vindplaatsen*, in *De opbouw van een archeologisch beleidsinstrument CAI*, (IAP-Rapporten, nr. 14), Brussel, 2004, p. 29-47. Met verwijzingen naar de medewerking van de Dienst Stadsarcheologie van de Stad Gent en de Universiteit Gent. Geïllustreerd.

2581. VANDERMEERSCH K., *Het provinciaal archief Oost-Vlaanderen*, in *@rchieflink*, (3), (2003), nr. 4, p. 4-6. Beknopte voorstelling van dit archief en de bronnenreeksen met betrekking tot Gent, evenals praktische gegevens voor het consulteren van dit archief.

2582. VERMEULEN L., A. VAN WASSENHOVE & R. DE SMET, *Vondelingen op het web. De archiefdienst van het OCMW Gent gaat digitaal*, in *@rchieflink*, Gent, 4, (2004), nr. 3, p. 6-7. Het OCMW van Gent beheert naast haar eigen archief ook het archief van haar voorgangers, meer bepaald de Commissie van Openbare Onderstand, het Bestuur der Burgerlijke Godshuizen en het Bureel van Weldadigheid. De gegevens met betrekking tot de bijgestane kinderen werden ontsloten en geïnventariseerd. Uit de documenten blijkt dat de kinderen niet alleen uit het Gentse afkomstig waren, maar uit de wijde omgeving en ook zelfs uit Frans-Vlaanderen. De reeks van de vondelingen is toegankelijk via het web <http://www.ocmwgent.be/vondelingen/zoeken.html>.

2583. VRIELYNCK S., *Het archief van Romain Deconinck (1915-1994)*, in *Brood en Rozen*, (2004), nr. 3, p. 69-73. De 25ste verjaardag van AMSAB-ISG in 2005 was de aanleiding om het goed bewaarde en goed geordende archief van Romain Deconinck te inventariseren. Het werd in 2001 door Yvonne Delcour overgedragen aan het AMSAB.

2. Archeologische kronieken

2584. ACKE B., *Archeologisch onderzoek aan de Seminariestraat in Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 41-42.

2585. BRU M.A., J. HUYGHE, M.C. LALEMAN, K. RUTTEN & G. VERMEIREN, *Opgravingen op het Sint-Pietersplein in Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 52-54.

2586. BRU M.A., M.C. LALEMAN, P. STEURBAUT & G. STOOPS, *Archeologisch onderzoek in Gent, (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 55-57.

2587. RYSAERT C., A. VAN DEN BREMT, J. DE MEULEMEESTER, S. DEVOS, J. DEWULF, I. DAGHELET & C. VAN LOON, *Noodonderzoek naar de O.L. Vrouwekerk in de Tweekerkenstraat te Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 84-88.

2588. URMEL L., *Luchtfotografie en het archeologisch erfgoed van Drongen*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 109-118. Korte bijdrage, gebaseerd op een scriptie, waarbij een archeologische studie gemaakt werd van Drongen aan de hand van 987 luchtfotografische opnames uit de diatheek van de

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

Universiteit Gent, opgenomen tussen 1980 tot 2001. De inventaris die resulteerde uit deze studie, maakt de gegevens uit de luchtfotografie voor het grondgebied Drongen beter toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek.

2589. VANDENBORRE H., A. BOTTE, M. DECEUNINCK & A. VERDONCK, *Bouwarcheologisch onderzoek in de Sint-Niklaaskerk in Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 88-89.

2590. VANDERBEKEN T., *Het CAI-inventarisproject voor de Stad Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 890.

2591. VAN DE WALLE A.L.J., *Atrecht en Gent: stadsomwalling en Gravensteen voor ca. 1200. Nieuwe gegevens en onderzoekstechniek*, in *Archaeologia Mediaevalis*, Brussel, 2004, nr. 27, p. 91-92.

3. Algemeen

2592. ALBRECHT H., *Een halve eeuw 'Maatschappij voor Natuurlijke Historie' te Gent in Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, 1, (2003), nr. 4, p. 345-364. Artikel over het ontstaan en de werking - vergadering, reglementen, personeel, leden, bezoekers - van de maatschappij die de uitbreiding van de kennis van de zoölogie tot doel had, evenals het bekendmaken van de diersoorten aan het grote publiek. De auteur baseerde zich voor deze studie op het archief van deze vereniging. Geïllustreerd.

2593. BASTIAENS J., K. DEFORCE & A. ERVYNCK, *Begraven landschappen*, in *Monumenten & Landschappen*, 23, (2004), nr. 4, p. 30-39. Over landschapsfenomenen die bij archeologisch onderzoek aan het licht komen en hoe diverse wetenschappelijke analyses kunnen bijdragen tot de interpretatie van deze relictten. Met verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd.

2594. COOLS J., *De relatie van de stad met haar museum: complex en veelzijdig*, in DE RYNCK P. (ed.), *In situ. Stedelijkheid en Stadsmusea. Cities and City Museums, (Culturele Biografie Vlaanderen)*, Antwerpen, 2004, p. 81-83. Met verwijzingen naar Gent.

2595. CORIJN E., *Musea en cultuur in de nieuwe stad*, in DE RYNCK P. (ed.), *In situ. Stedelijkheid en Stadsmusea. Cities and City Museums, (Culturele Biografie Vlaanderen)*, Antwerpen, 2004, p. 19-23. Met verwijzingen naar Gent.

2596. DEFOORT H. (red.), *Het STAM: een (ver)nieuw(end) stadsmuseum*, in DE RYNCK P. (ed.), *In situ. Stedelijkheid en Stadsmusea. Cities and City Museums, (Culturele Biografie Vlaanderen)*, Antwerpen, 2004, p. 35-43.

2597. DE RYNCK P. (red.), *In situ. Stedelijkheid en Stadsmusea*, Antwerpen, 2004, 128 blz. Verslagboek van het symposium *In situ* over stad, museum en site, georganiseerd in het najaar 2002 door Gent Cultuurstad vzw, de Kunstbank vzw en het stedelijk museum en de erfgoedcel van Leuven. *In Situ* ging uit van de vaststelling dat het cultureel erfgoed een steeds belangrijker positie bekleedt in het cultuurbeleid op lokaal, provinciaal en Vlaams niveau. Stadsmusea nemen daarbij een specifieke plaats in en hebben nood aan een eigen benadering. De Bijlokesite in Gent, de museumsite in Leuven, het Museum aan de Stroom in Antwerpen, het Bruggemuseum en de stedelijke musea van Ieper, stuk voor stuk stadsmusea in wording, fungeren in het boek als Vlaamse case-studies. Stedelijkheid en site zijn daarbij onlosmakelijk verbonden.

2598. GEVAERT M., *Van Boudewijn tot Boudewijn. 10 eeuwen Vlaanderen*, Roeselare, 2002, 479 blz. Naar aanleiding van de zevenhonderdste verjaardag van de Slag der Gulden Sporen werd de auteur, journalist bij de VRT, gevraagd wekelijks een markant feit uit de Vlaamse geschiedenis op de radio in herinnering te brengen. Deze 52 gebeurtenissen, die zich hebben afgespeeld binnen de grenzen van het huidige gewest Vlaanderen, werden in een boek gebundeld. Met betrekking tot Gent zijn een viertal onderwerpen van belang: de dood van Amandus, de inwijding van het Lam Gods, de Pacificatie van Gent en de vernederlandsing van de Gentse Rijksuniversiteit.

2599. HUET L., *Mijn België*, Amsterdam/Antwerpen, 2004, 365 blz. Eigenzinnig persoonlijk woordenboek over België waarbij in vijf items ook Gent aan bod komt: azalea's, bakeliet, Van Eyck, Malpertuis en Marcus van Vaernewijck.

2600. LIEVOIS D., *De smakelijke stad, in Gent van toen & nu*, Zwolle, 2004, nr. 9, p. 261-292. Geïllustreerd.

2601. MARECHAL G., *Vrienden en archiefdiensten*, in *Bibliotheek- en Archiefgids*, (2004), nr. 4, p. 9-14. Vriendenkringen bij een archiefdienst zijn een jong begrip maar hun aantal groeit gestaag. Griet Maréchal lokaliseert een zevental vriendenkringen waarvan ze de werking bespreekt. Deze verenigingen ondersteunen de archiefdienst maar vergen een niet te onderschatten investering van de archiefdienst. Ook de vriendenkring van het Gentse Stadsarchief komt aan bod.

2602. PREVENIER W. & R. VAN EENOO, *Geschiedenis van Deinze. Deel 1. Deinze en Petegem in de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijden*, Deinze, 2003. De deelgebieden van het verleden van Deinze en Petegem worden behandeld door verschillende auteurs zoals H. DE RIDDER-SYMOENS over het onderwijs; J. DAMBRUYNE en P. STABEL nemen de bijdrage over financiën en economie voor hun rekening. Kerk en religie vallen te beurt aan M. CLOET,

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

J. DECAVELE en P. TRIO. De Deinse theaterwereld wordt behandeld door A.L. VAN BRUAENE, terwijl R. OPSOMMER, de specialist van het middeleeuwse leenwezen zich buigt over het complexe web van leenhoven dat Deinze en Petegem rijk waren. I. DE VOS neemt het familieleven van de 16de tot de 18de eeuw voor zich; M. DE DAPPER en L. BAUTERS de prille bewoning voor het ontstaan van de middeleeuwse stad. Criminaliteit, instellingen, ontspanning en politiek worden behandeld door W. PREVENIER en R. VERMEIR, terwijl de hoofdstukken over de sociale vangnetten en de ziekenzorg geschreven worden door P. HUYS en W. PREVENIER. Het kunstpatrimonium wordt uit de doeken gedaan door M. MARTENS. Veel verwijzingen naar Gent; de geschiedenis van deze kleine stad is immers onlosmakelijk verbonden met deze van de grotere buur. Geïllustreerd.

2603. S.N., *Gentse toeren. Crimineel wijze wandelingen en een toer op de fiets, samengesteld door VIZIT*, Gent, 2003. 165 blz. 10 wandelingen en een fietstocht waarin informatie en verhalen over verschillende Gentse wijken op een vrij ludieke wijze gebundeld worden. Geïllustreerd.

2604. VERPOEST L., *Uitkijk en inzicht: stadsmusea vandaag*, in DE RYNCK P. (ed.), *In situ. Stedelijkheid en Stadsmusea. Cities and City Museums, (Culturele Biografie Vlaanderen)*, Antwerpen, 2004, p. 25-31. Met verwijzingen naar Gent.

4. Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden (-)

2605. DE VOS S., *Het Gallo-Romeinse grafveld van Destelbergen-Eenbeekeinde: studie van 60 brandrestengraven en 4 ustrina uit de opgravingscampagne van 1998*, in *Ghent Archaeological Studies*, (2004), nr. 1, p. 19-29. Resultaten over de opgravingen van een 3de-eeuws grafveld dat deel uitmaakte van de site Destelbergen-Eenbeekeinde, een locatie die vroeger vaak in verband werd gebracht met het ontstaan van Gent. De begrafenisgewoonten waren trouwens zeer karakteristiek voor de hele regio van Schelde en Leie. Geïllustreerd.

5. Middeleeuwen

2606. BALTHAU E., & G. SMALL, *Littérature 'de cour' et public 'bourgeois' à la fin du moyen âge: un manuscrit inconnu du Temple de Bocace de George Chastelain*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 65-92. De auteurs stellen een onuitgegeven handschrift voor uit de privéverzameling van het kasteel van Laarne. Het gaat over een tot nog toe onbekend manuscript van de Bourgondische kroniekschrijver George Chastelain (+ 1475). Ook het hele eigendomsverleden van het handschrift wordt toegelicht. Geïllustreerd.

2607. BOONE, M., *Het 'Charter van Senlis' (november 1301) voor de stad Gent. Een stedelijke constitutie in het spanningsveld tussen vorst en stad (met uitgave van de tekst)*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003), nr. LVII, p. 1-46. De auteur gaat in op de concrete omstandigheden waarin de tekst werd geconcipeerd met aandacht voor de politieke context en de ideologische achtergronden. Tevens wordt er stil gestaan bij de reële en symbolische waarde van deze koninklijke oorkonde. De bijdrage wordt afgerond met een kritisch overzicht van de talrijke afschriften van beide bewaarde originelen en met de eigenlijke tekstuitgave. Geïllustreerd.

2608. BOONE M., *Gavere 1453: een onvermijdelijke etappe in het Bourgondisch staatsvormingsproces?*, in *Handelingen van het Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, XI, (2003), p. 207-220. De auteur belicht de ambivalente relatie tussen het Bourgondische staatsvormingsproces en het Gentse particularisme.

2609. DEVRIESE L., *De veertiende-eeuwse Gentse stadsrekeningen met gaten in het perkament en lacunes in de tijd*, in *_rchieflink*, 4 (2004), nr. 1, p. 1-2. Met tal van wetenswaardigheden over de Gentse stadsrekeningen voor de 14de eeuw en hun bewaringstoestand. Geïllustreerd.

2610. DUMOLYN J., *De sociografie van laatmiddeleeuwse gerechtelijke instellingen. Het voorbeeld van Jan Wielant (+1473), griffier en raadsheer bij de Raad van Vlaanderen*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der Oude Wetten en Verordeningen van België*, XLII, Brussel, 2001, p. 7-61. In het ruimere kader van een studie over de Bourgondische staatsvorming stelde de auteur prosopografische steekkaarten, op van het hoger personeel van de Raad van Vlaanderen en de Rekenkamer van Rijsel tussen 1419 en 1477. De gegevens die hij in dit verband verzamelde, kunnen ook in een ander verband gebruikt worden, bijvoorbeeld in de rechtsgeschiedenis en meer bepaald voor de studie van de individuen waaruit instellingen bestaan, hun sociale en geografische origine, hun onderlinge banden en netwerken. Eén concreet resultaat van zijn onderzoek is een repertorium met allerlei gegevens over raadsheren, fiscalen, griffiers, rekenmeesters, auditeurs en klerken. De auteur wil dan ook dit repertorium toelichten aan de hand van een concreet voorbeeld: Jan Wielant, vader van de bekende Filips Wielant, minder bekend dan zijn zoon, maar evengoed een fascinerende figuur.

2611. HAEMERS J., *De dominante staat. De Gentse opstand (1449-1453) in de negentiende- en twintigste-eeuwse historiografie*, in *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 119, (2004), nr. 1, p. 39-61. Overzicht van de historiografie over de Gentse opstand waarin de auteur vaststelt dat het standpunt dat de historici adopteren heel sterk gede-termineerd wordt door de eigen tijd. Zo lieten de 19de-eeuwse romantici zich

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

bijvoorbeeld vooral leiden door de weerstand van de Nederlandstalige vrijheidsstrijders tegen de Franse bezetter. De opinie van de historicus over het geweld gepleegd door de regering en over collectieve actie van de onderdanen wordt ruimschoots bepaald door de eigen tijd.

2612. HAEMERS J., *De Gentse opstand. 1449-1453. De strijd tussen rivaliserende netwerken om het stedelijk kapitaal*, (*Standen en Landen*, CV) Kortrijk-Heule, 2004. De auteur schakelt het onderzoek naar de Gentse opstand in in het onderzoek naar de staatsvorming en de geïntegreerde sociale geschiedenis. Hij gaat daarbij op zoek naar de rol van de stedelijke middengroepen en hun proletarische achterban zonder hun relatie met de stedelijke elite, de vorstelijke vertegenwoordiging in de stad en de hogere beleidsniveaus uit het oog te verliezen. Het gaat met andere woorden om de intern-stedelijke verhoudingen in het Gent van het midden van de 15de eeuw. Wie is de motor achter de Gentse opstand, wie zijn de particularisten, wat is het sociale aspect van de opstand, dit zijn een aantal vragen waarop de auteur een antwoord poot te formuleren. Met uitgebreid kritisch apparaat.

2613. HAEMERS J., *Sneyssens' heldenmoed, Engels verraad en 40.000 doden? Feit en fictie omtrent de Slag bij Gavere*, in *Handelingen van het Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, XI, (2003), p. 221-236. Het doel van dit artikel is de bronnen over de Slag bij Gavere te onderwerpen aan een kritische lectuur. Voorgeschiedenis, verloop en 'resultaat' van de Slag bij Gavere worden kort uit de doeken gedaan. Hierbij baseert de auteur zich op drie elementen: de heldenmoed van de Gentse strijder Cornelis Sneyssens, het verraad van de Engelse troepen die aan Gentse zijde meevochten en het aantal slachtoffers van deze belangrijke laatmiddeleeuwse veldslag.

2614. HAEMERS J., *De verdwenen Vrede van Gavere (1453) gerestaureerd?*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 2, p. 7. Korte bijdrage over de verwarring tussen de eigenlijke Vrede van Gavere die verloren ging en de oorkonde die in het Stadsarchief bewaard wordt onder het nummer 94/612 en eigenlijk een algemeen pardon aan de rebellen inhield vanwege Filips de Goede samen met een teruggave van de privileges. Bovendien bevat deze zeer grote oorkonde ook nog eens een kopie van de bepalingen van de *Vrede van Gavere*.

2615. HOPPENBROUWERS P.C.M., *1302-2002. De Guldensporenslag en zijn nagalm in de moderne tijd*, in *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 119, (2004), nr. 2, p. 153-173. Als geen andere gebeurtenis uit de middeleeuwse geschiedenis is de Guldensporenslag geschikt om te demonstreren dat geschiedenis zich continu beweegt tussen relaas en mythe, tussen *Wahrheit* und *Dichtung*. De auteur analyseert de grote productie van historische publicaties die bij gelegenheid van de 700-jarige herdenking van de slag is verschenen en die hij grofweg indeelt in twee grote groepen, met name studies over de opname van 1302 in een tweeledig

Belgisch en Vlaams nationaal discours dat zich na 1830 ontvouwde, en studies over de gebeurtenissen in en omstreeks 1302.

2616. HUTTON S., *Zelfstandige vrouwen. Blijken van economische activiteit van vrouwen in de jaarregisters van de keure in Gent*, in *@rchieflink*, Gent, 4, (2004), nr. 3, p. 4-5. Beknopt overzicht van een studie over de zelfstandige economische activiteiten van vrouwen in het Gent van de late Middeleeuwen, aan de hand van brongegevens uit de Jaarregisters van de Keure die in het Stadsarchief worden bewaard.

2617. LACHAERT P.J., *De landschapsgeschiedenis van het slagveld te Gavere van 1453. Feit en fictie betreffende de Bloedmeersch, de Rode Zee, de Dondersgracht en de Broeken in Semmerzake*, in *Handelingen van het Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, XI, (2003), p. 237-254. Studie van de toponymie van Semmerzake, in hoofdzaak gebaseerd op een 20ste penningkohier uit 1572 en twee andere fiscale bronnen, met name twee landboeken uit 1673 en uit 1703.

2618. LECUPPRE-DESJARDIN E., *Grote Schoonmaak in de stad. De sanering, beveiliging en ruimtelijke inrichting van de stad naar aanleiding van vorstelijke plechtigheden in de Bourgondische Nederlanden (14^e-15^e eeuw)*, in *Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis 2002*, Gent, 2004, p. 19-35. Terwijl de literaire traditie een beeld ophangt van de pracht en praal tijdens de feestelijkheden, komt men tot een heel ander beeld wanneer de archiefbronnen geraadpleegd worden met betrekking tot straathygiëne, schoonmaak, wegenwerken en veiligheidsregels. De tijdelijke maatregelen hadden slechts een belang in de vorstelijke propaganda, eerder dan dat ze getuigen van een reële bekommernis om de hygiëne.

2619. PAPIN K., *Een hertogelijk parvenu in het kluwen van de heersende machtsverhoudingen in de Ieperse stad en kasselrij omstreeks het midden van de 15de eeuw. De mislukte benoeming van Roeland Bryde tot ontvanger van de kasselrij Ieper*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 93-109. Uitgaand van een *case study* rond Roeland Bryde wordt er dieper ingegaan op de machtsverhoudingen tussen hertog Filips de Goede en de Ieperse kasselrij.

2620. VAN LEEUWEN J., *Het decor van een machtswissel. Ruimtegebruik bij de Gentse wetsvernieuwing in de vijftiende eeuw*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003), nr. LVII, p. 47-70. De ruimte van de jaarlijkse wetwijziging ondersteunde de legitimatie van het nieuwe Gentse stadsbestuur. De auteur onderzocht dit voor de 15de eeuw en ontleedt in deze context de betekenis van het schepenhuis van de keure, het aandeel van de bedelordenkloosters en de lokalisatie van bepaalde handelingen op private en semi-publieke plaatsen.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2621. VAN LEEUWEN J., *Ritueel en publiek. De rol van de toeschouwers bij de wetsvernieuwing in Gent, Brugge en Ieper in de vijftiende eeuw*, in *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 117, (2004), nr. 3, p. 321-337. In de laatmiddeleeuwse Vlaamse stad werd jaarlijks een nieuw bestuur verkozen en aange-steld, waarbij de machtsoverdracht kon worden bijgewoond door de bevolking. De auteur onderzoekt hoe de toeschouwers bij het gebeuren werden betrokken en in welke mate zij actief een stempel konden drukken op het geheel.

2622. VERROKEN E., *Lenen en leenmannen in Petegem en Moregem in de late Middeleeuwen 1250-1500*, in *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, XLI, 2004, p. 5-101. Overzicht van de leenbezitters met hun lenen in Petegem en Moregem van 1250 tot 1500 in aanvulling op de studie van R. CASTELAIN over de 16de eeuw. Eveneens een overzicht van de lenen in Petegem en Moregem die van een ander leenhof werden gehouden en een overzicht van de Oudenaardse poortersfamilies die reeds op het einde van de 13de eeuw heel wat grond in Petegem en Moregem hadden gekocht. Veel verwijzingen naar Gentse families.

2623. VERROKEN, E., *Mer Arend VI van Gavere (1387-1418) heer van Schorisse van Dieudonné en van Morcourt aan de Somme*, in *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, XL, 2003, p. 261-410. De auteur wil een beeld schetsen van de adellijke familie van Gavere-Schorisse in de late Middeleeuwen. Hoewel deze heren reeds twee eeuwen in de nabijheid van Oudenaarde verbleven, was hun invloed er vrij gering. Hierin kwam een kentering wanneer Arend V de stad succesvol her-overde op de Gentenaars tijdens de Gentse oorlog (1379-1385). In deze bijdrage wordt de aandacht vooral gericht op de familie van Arend VI en op het goederenbezit. De auteur putte heel wat informatie uit de registers van de keure en van gedele in het Gentse stadsarchief.

6. Moderne Tijden

2624. ASAERT G., *1585. De val van Antwerpen en de uittocht van Vlamingen en Brabanders*, Tielt, 2004, 373 blz. De auteur brengt een synthese van het onderzoek naar de emigratie van de duizenden Vlamingen die na de val van Antwerpen naar Engeland, Duitsland of naar het Noorden uitweken en in het nieuwe thuisland een aanzienlijke bijdrage leverden tot de bloei van het economische en culturele leven.

2625. AUMANN F. & J. MERTENS, *Krijg en Kunst. Leopold Willem (1617-1662). Habsburger, landvoogd en kunstverzamelaar*, Bilzen, 2003. Catalogus bij de tentoonstelling in de Landcommanderij Alden Biesen. Eén van de stukken is een burijngravure *Flandria Liberata*, bewaard in het Stadsarchief Gent. De prent werd vervaardigd in 1653 in opdracht van de schepenen van de Stad

Gent als blijk van hulde aan Leopold Willem, landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden na zijn blijde intrede in Gent eind 1647 en de herovering van Grevelingen en Duinkerke, waarmee Vlaanderen helemaal van de Fransen was bevrijd. Geïllustreerd.

2626. BRAEKMAN W.L. *De inhuldiging van keizer Karel VI te Gent in oktober 1717*, in *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, I, (2003), nr. 3, p. 268-277. Wanneer Keizer Karel VI zijn plechtige intrede deed in Brussel en Gent, werden beide gebeurtenissen in dichtvorm beschreven door de Gentse rederijker Jacobus Hije. Deze gelegenheids-gedichten worden bewaard in een handschrift in de Gentse Universiteitsbibliotheek. De auteur bespreekt het gedicht waarin Hije een ooggetuigenverslag brengt van de plechtigheden die plaatsvonden op 18 oktober 1717, met name de blijde intrede te Gent.

2627. CASSIMAN P., *Het landboek van Baarle 1666*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 21-38. Publicatie van de tekst van het landboek uit 1666, dat zich bevindt in het Rijksarchief van Gent.

2628. CHARLES L., *Een "mislukte" verkleedpartij uit de 17de eeuw?* In *Het Ondraaglijk Besef*, nr. 8, (2002), p. 6-9. Verslag over de verkleedpartij van Anne Marie Leducq die haar meisjeskleden achterliet in Gent met de bedoeling het legerkamp te vervoegen bij Arras (1654). Eveneens een analyse van de sociale situatie van de travestieten en van de motieven om voor een dergelijke verandering van levenswijze te kiezen.

2629. DAMBRUYNE J., *De middenstand in opstand. Corporatieve aspiraties en transformaties in het zestiende-eeuwse Gent*, in *Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, LVII, (2003), p. 71-122. Centrale vraagstelling van dat essay is waarom er na 1584 plots een einde kwam in Gent aan de eeuwenlange revoltes tegen de vorst, een vraagstelling die in de historische literatuur nog nooit expliciet werd gesteld. In eerste instantie wordt de term corporatieve middenklasse nader toegelicht, vervolgens worden de voornaamste kenmerken van de Gentse politieke cultuur besproken en wordt onderzocht welke sociale groepen verantwoordelijk waren voor de opstand van 1539-1540. In een vierde punt wordt dieper ingegaan op de verschillende aspecten van de keizerlijke onderwerpsstrategie, waarna wordt gefocust op de beeldenstorm en de Calvinistische Republiek. Tenslotte volgt de verklaring waarom het stedelijk republicanisme en de politieke revoltes na 1584 verdwenen.

2630. DUVERGER E., *Documents concernant le commerce d'art de Francisco-Jacomo van den Berghe et Gillis van der Vennen de Gand avec la Hollande et la France pendant les premières décades du XVIIIe siècle*, Wetteren, 2004. Tekstuitgave van 427 brieven, hoofdzakelijk afkomstig uit het

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

familiefonds Van den Berghe in het Stadsarchief van Gent. Uit de handelscorrespondentie van de Gentse kunsthandelaars Francisco-Jacomo van den Berghe en Gillis van der Vennen werden vooral deze brieven gelicht die de internationale handelsbetrekkingen van de kunsthandelaars illustreren en ons inlichten over de organisatie van hun activiteiten. De brieven tonen vooral aan dat kunsthandelaars een belangrijke bijdrage hebben geleverd in het tot stand komen van kunst- en rariteitenkabinetten in de 18de eeuw.

2631. HUYS P., *De poortery van Deinze in de zestiende eeuw (1494-1565)*, in *Bijdragen tot de Geschiedenis van Deinze en de Leiestreek*, LXXI, 2004, p. 16-62. Voor het eerste en het tweede derde van de 16de eeuw zijn geen poortersboeken meer aanwezig. De auteur hoopt door de aanbreng van nieuw archiefmateriaal, geput uit de stadsrekeningen, meer zicht te krijgen op bepaalde aspecten van de Deinse poortery tijdens die eeuw. Hij bespreekt eveneens de Deinzenaars als buitenpoorters van andere steden, waaronder Gent en de Gentse buitenpoorters uit Deinze en Petegem.

2632. JANSSENS G., *De uitgave van de verordeningen van koning Filips II (1566-1570). Bronnen voor de teksteditie*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der Oude Wetten en Verordeningen van België*, XLIII, Brussel, 2003, p. 67-73. Bijdrage over de selectiecriteria die moeten aangeven welke teksten onder de bepaling “vorstelijke verordening” vallen. De eerste onderzoeksresultaten maken duidelijk dat er nergens een volledige reeks verordeningen van Filips II is bewaard en dat zo een reeks naar alle waarschijnlijkheid ook nooit heeft bestaan.

2633. KLUYSKENS P., *De calvinistische universiteit*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 2, p. 91- 102. Heruitgave van een artikel dat verscheen in 1967 over een universiteit gesticht te Gent in de 16de eeuw onder de calvinistische republiek.

2634. LAMBRECHT T., *Een grote hoeve in een klein dorp. Relaties van arbeid en pacht op het Vlaamse platteland tijdens de 18de eeuw*, Gent, 2002, 211 blz. Voor deze publicatie maakte de auteur gebruik van egodocumenten, namelijk de boerenhandboeken die boer Gillis Coucke van hoeve Ter Hoyen gedurende bijna een halve eeuw heeft opgetekend. Zij moeten niet worden opgevat als boekhoudkundige documenten die een rentabiliteitsstudie mogelijk maken, maar als memorieboeken die een licht gooien op het dagelijkse leven in een kleine Vlaamse plattelandsgemeenschap, Markegem, tijdens de 18de eeuw. Binnen dit sociale netwerk staat pachter Gillis Coucke aan de top maar de kloof met de adellijke eigenaars uit Gent is immens.

2635. LEYDER D., *Eendere hoofden onder eendere pruiken? Het Latijns onderwijs te Gent en op het omliggende platteland rond het einde van het Ancien Régime*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en*

Oudheidkunde te Gent, (2002), nr. LVI, p. 185-249. Met vooral aandacht voor de initiatieven van de centrale overheid inzake onderwijs na de opheffing van de jezuïetenorde (1773). Geïllustreerd.

2636. MARECHAL G. & J. SCHWIPPEL, *Een gecultiveerde Tsjechische officier in het Oostenrijkse leger over onze gewesten (1793-1794)*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 2, p.1-3. Jan Jenik, een Tsjechische officier, hield een dagboek bij over de twee krijgstochten die de Oostenrijkers tegen Frankrijk ondernamen. Daarin beschrijft hij onder meer zijn tocht door Vlaanderen, waarover hij zich in zeer lovende bewoordingen uitspreekt.

2637. MONBALLYU J., *Gewoonte breekt geen wet. Een teleologische interpretatie van een oude ordonnantie door de Grote Raad van Mechelen in 1587*, in *Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis*, LXXI, (2003), nr. 3-4, p. 319-335. Artikel waarin de verhouding toegelicht wordt tussen de rechtsgewoonte en de wet en de rechtspraak van de Grote Raad van Mechelen. Het gaat om een arrest van de Grote Raad van Mechelen in een geschil tussen de vrije schippers van Gent en de heer van Pamele over de nieuwe en hogere toltarieven op de goederen die werden verscheept op de Schelde, tussen de beek in Avelgem en de Stake in Gavere.

2638. MONBALLYU J., *Heksen, hun burens en hun vervolgers in de Leiestreek. Een sociale benadering van de heksenprocessen te Olsene en Dentergem in 1660-1670*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003), nr. LVII, p. 123-184. Uitgangspunt van deze bijdrage is een studie van de heksen, hun burens en hun vervolgers in Olsene en Dentergem tussen 1660 en 1670. Met verwijzingen naar duivelse vergaderingen in Gent en Gentse heksenadvocaten. De heksenprocessen waren het product van zuiver lokale spanningen en invloeden. Ze waren niet georganiseerd door de wereldlijke of kerkelijke overheid. De heksenadvocaten en de Raad van Vlaanderen in Gent zorgden alleen voor een behoorlijke strafrechtbedeling.

2639. OSSIEUR E., *Het Memorieboek van pastoor Nottingham van de Gentse Sint-Niklaasparochie (vervolg)*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 351-374. Excerpten uit het 17de-eeuwse dagboek van Roger Nottingham, pastoor van de Sint-Niklaaskerk, met gegevens over gebeurtenissen in Gent in de jaren 1673-1678 en met beperkt commentaar van de auteur.

2640. VERMEULEN I., *Bijdrage tot de studie van de mortaliteit in Gent tijdens de 18de eeuw. Casus: de Sint-Salvatorparochie*, in: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 111-144. Gestaafd aan de hand van grafieken en tabellen, en gesitueerd in de ruimere context van Gent in de 18de eeuw.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2641. ZEISCHKA S., *Incasseren en betalen. Het financiële wel en wee in het 18de-eeuwse Zaffelare*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 145-184. Studie vanuit vier invalshoeken: demografie, landbouw en huishouding, financiële aspecten en materiële cultuur. In hoofdzaak gebaseerd op boedelbeschrijvingen. Ondersteund met grafieken en tabellen.

7. Hedendaagse tijd

2642. ART J., *Uit de voorgeschiedenis van een vakgebied: hedendaagse geschiedenis aan de RUG vóór Jan Dhondt*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 35-48. Gedetailleerde analyse over de evolutie van de geschiedenisopleiding aan de Gentse Universiteit, in het bijzonder voor de hedendaagse tijd.

2643. BACKS J., *Mortaliteit in Gent (1830-1950)*, (*Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, nr. XXIX), Gent, 2003, 298 blz. Het werk omvat verschillende onderdelen respectievelijk gewijd aan het bronnenmateriaal, de ontwikkeling van de bevolking, een externe benadering van mortaliteit en nataliteit, sterfsterisico's verbonden aan leeftijd of geslacht, doodsoorzaken, fluctuaties over maanden en seizoenen, sociale differentiaties.

2644. CAESTECKER F., *De Stichting Gerrit Kreveld*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 81-90. De Stichting Gerrit Kreveld zag als v.z.w. het licht in 1994, met Herman Balthazar als eerste voorzitter. Deze organisatie is bedoeld als onafhankelijk bezinnings- en initiatiefcentrum voor sociale democratie. De auteur gaat dieper in op de context waarin de stichting werd opgericht, over de doelstellingen, de werkzaamheden, de soms moeilijke relatie met het politieke gebeuren en de behandelde themata in *Samenleving en Politiek* tussen 1994 en 2002.

2645. COSTERMANS B. & P. GUNST, *Vluchten voor de oorlog. Belgische vluchtelingen 1914-1918*, Ieper, 2004. Catalogus bij de tentoonstelling georganiseerd door het *In Flanders Fields Museum* in Ieper, waarin aan de hand van persoonlijke getuigenissen, brieven, dagboekfragmenten, foto's en zo meer: het verhaal van de duizenden vluchtelingen die tijdens de Eerste Wereldoorlog huis en vaderland hals over kop achterlieten. Getuigenissen van Virginie Loveling uit het Gentse. Geïllustreerd.

2646. DEFOORT H., *'Sterft gij oude vormen en gedachten'? Een essay over de historiografie van de socialistische arbeidersbeweging*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman*

Balthazar, Gent, 2003, p. 91-110. De auteur gaat dieper in op de vraag waarom de coöperatie van een succesvolle sociale beweging evolueerde tot een voetnoot in de sociale geschiedenis.

2647. DE MEESTER D., *De Gentse Burgerwacht, 1830-1848. Een "papier-geschiedenis"*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003), nr. LVII, p. 223-260. Gent heeft een uniek archief bewaard, dit van de Burgerwacht, met vooral documenten voor de periode 1830-1848. Ze geven inlichtingen over de werking en over de administratieve ruggengraat van de instelling.

2648. DE MEESTER D., *De Gentse Burgerwacht. Een 'papier-geschiedenis'*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 1, p. 4-5. Over het archief van de Gentse burgerwacht voor de periode 1830-1848. Geïllustreerd.

2649. DENECKERE G. & B. DE WEVER (red.), *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, 302 blz. Naast een bibliografie, samengesteld door G. DENECKERE en F. SEBERECHTS wordt in eerste instantie de betekenis toegelicht van Herman Balthazar in de uitbouw van de Vakgroep Nieuwste Geschiedenis. Daarnaast wordt de historicus geportretteerd via de wetenschappelijke instellingen waarbinnen hij gewerkt heeft. In een eerste deel staat de emancipatorische geschiedenis centraal: het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis, de Stichting Gerrit Kreveld, het virtuele museum van de Vlaamse Sociale Strijd en het project De Fontein van de Oranjeberg zijn daar de emanatie van. Het tweede deel behandelt zijn interesse in de geschiedenis van de industriële samenleving dat vertegenwoordigd wordt door het Gentse Museum voor Industriële Archeologie en Textiel. Een derde aandachtspunt is de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog waarin het SOMA in de kijker geplaatst wordt. Geïllustreerd.

2650. DE PAEPE, T., *Oost-Vlaamse mannen met een handicap: een sociaal-demografisch onderzoek en een levensloopenalyse op basis van de conscriptieregisters (1807-1809 en 1846)*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003) nr. LVII, p. 185-222. De auteur licht toe hoe de 19de eeuw een keerpunt vormde voor de maatschappelijke tweedeling tussen valide en invalide personen

2651. DE SCHAEPPDRIJVER S., *Drie Vlaamse schrijvers en de Grote Oorlog: de oorlogsaantekeningen van Virginie Loveling, Stijn Streuvels en Cyriel Verschaeve*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVL, p. 283-298.

2652. DE WEVER B., *De geschiedschrijving over de Vlaamse beweging*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum*

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

Herman Balthazar, Gent, 2003, p. 129-145. Met verwijzingen naar de bijdragen van de Gentse Universiteit en talrijke in Gent gevormde historici.

2653. HANNES J., *De halve waarheid over hemelbestormers van de sociale geschiedenis. Reflecties van een medeplichtige*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 189-191. Een toelichting over de ontwikkeling van studies over het ontstaan en de groei van de burgerlijke samenleving.

2654. HEMELSOET A., *Liefdadigheid als roeping van de dame: het sociaal engagement van de adellijke vrouw in het 19de-eeuwse Gent (1845-1880)*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 251-281. Ontleding van het 19de-eeuwse begrip aan de hand van een hele reeks genootschappen en de Gentse dames die er actief waren via aalmoezen, schenkingen, legaten, en zo meer. Geïllustreerd.

2655. MARTIN D., *Het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 211-226. Over het ontstaan van het Centrum voor de Geschiedenis van de Twee Wereldoorlogen, de werking en de moeilijkheden, evenals over de omstandigheden die leidden tot een heroriëntatie en de omvorming tot Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij.

2656. STEENHAUT W. & G. VAN GOETHEM, *Amsab, een instituut*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 61-74. Op 23 mei 1980 werd het Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging of AMSAB opgericht. De bijdrage schetst verschillende factoren die het ontstaan ervan hebben beïnvloed en ook de collectievorming, de werking en het onderzoek tot vandaag mede bepaalden.

2657. THOEN E., & C. VERBRUGGEN, *Ecologie en omgeving*, in: ART, J. & E. VANHAUTE, *Inleiding tot de lokale geschiedenis van de 19de en de 20ste eeuw, (Uitgeverij Mens & Cultuur)*, Gent, 2003, p. 57-111. Met vraagstellingen voor het onderzoek naar industriële vervuiling en met een overzicht van bronnen die daarop een antwoord kunnen bieden.

2658. TYSSENS J. (dir.), *Van wijsheid met vreugd gepaard. Twee eeuwen vrijmetselarij in Gent en Antwerpen*, Gent, 2003, 212 blz. Met de medewerking van diverse auteurs waaronder H. BALTHAZAR, H. DE SCHAMPHELEIRE, G. DENECKERE, H. VAN DAELE, R. VERVLIET en M. VERMOTTE wordt de vrijmetselarij vanaf de late 18de eeuw toegelicht. De benadering gebeurt vanuit verschillende themata: Vlaamse sociale strijd, militairen, orngisme, levensbeschouwing, vrouwen, onderwijs, taal, arbeiders. Het werk dat

verscheen ter gelegenheid van een gelijknamige tentoonstelling in de Gentse Kunsthal Sint-Pietersabdij, sluit af met een register van loges en persoonsnamen. Geïllustreerd.

2659. VALCKE T. (ed.), *De Fonteynen van de Oranjeberg. Politiek-institutionele geschiedenis van de provincie Oost-Vlaanderen van 1830 tot nu. Deel 4. Biografieën van twintigste-eeuwse beleidsmakers*, Gent, 2003, 903 blz. In het vierde deel van deze historische reeks werd geopteerd om de belangrijkste beleidsdomeinen van de provincie Oost-Vlaanderen in de 20ste eeuw te bestuderen aan de hand van een chronologisch-biografisch verhaal van de voornaamste provinciale protagonisten: gouverneurs, provincieraadsvoorzitters en-griffiers en een selectie van gedeputeerden en raadsleden. Vooral de leden van de meerderheid komen aanbod, hoewel soms ook een biografie van de kopstukken uit de oppositie vermeld wordt. Het boek is chronologisch opgebouwd en valt uiteen in vier grote periodes. De voornaamste onderzoeksbronnen zijn de processen-verbaal van de jaarlijkse provincieraadszittingen. Geïllustreerd.

2660. VAN DAELE J., *De provincie als entrepreneur in de geschiedenis. Het Museum van de Vlaamse Sociale Strijd en 'De fonteynen van de Oranjeberg'* in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 111-128. Over twee initiatieven van de Provincie Oost-Vlaanderen ter bevordering van geschiedvorsing en geschiedschrijving.

2661. VAN DOORSLAER R., *Gebruikt verleden. De politieke nalatenschap van de Tweede Wereldoorlog in België, 1945-2000*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 227-249. De auteur behandelt het gebruik van oorlog door de politieke wereld, de wijze waarop sociale groepen hun eigen oorlogsinzet in de naoorlogse jaren hebben gepercipieerd en hoe zij zich via netwerken in het maatschappelijke leven hebben gemanifesteerd.

2662. VAN EENO R., *Van Seminarie voor Hedendaagse Geschiedenis naar Vakgroep Nieuwste Geschiedenis. Herinneringen*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 49-57. Over de evolutie van de studie nieuwste geschiedenis aan de Universiteit Gent.

2663. VAN NIEUWENHUYSE L., *Stoffige archieven dienen actueel nut! Industriële vervuiling in het Stadsarchief*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 4, p. 6-7. Over een nieuwe vorm van historisch onderzoek die nauw aansluit bij het actuele beleid rond historische bodemverontreiniging. De stedelijke milieudienst werkt aan een inventaris van potentieel verontreinigde sites binnen de stad Gent. De uitbouw van deze inventaris gebeurt onder meer op basis van

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

oude vergunningsaanvragen. Het Stadsarchief van Gent bewaart een belangrijk deel van de vergunningen in klasse 2 en klasse 3.

2664. VANSCHOENBEEK G., *Een anoniem verhaal van vele kleine militanten: de geschiedenis van de wijkclub Macharius-Heernis*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 75-80. Bewerking door B. DE WILDE van een toespraak die de auteur hield ter gelegenheid van honderd jaar SP Wijkclub Heernis in 1991. Deze wijkclub was ontstaan uit de coöperatieve broodbakkerij van de vrije bakkers aan de Puinstraat.

2665. VANTHEMSCHE G., *Intérêts patronaux entre sphère publique et sphère privée: la suppression des Chambres de Commerce officielles en Belgique (1875)*, in *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, XXXIV, 2004, 1, p. 5-47. Van meet af aan vervulden de Kamers van Koophandel een dubbelzinnige rol en balanceerden ze op de rand van de publieke en de private sfeer. De auteur gaat op zoek naar een mogelijke verklaring voor de verdwijning in 1875 van de officiële Kamers van Koophandel in België en komt tot de slotsom dat het vooral de vete tussen liberalen en katholieken is, die een grote rol heeft gespeeld. Ook de situatie in Gent wordt bekeken.

2666. VELDEMAN P., *De 'beker van Wimbledon'. Een link tussen de (Gentse) burgerwacht en de actualiteit*, in *@rchieflink*, (3), 2003, nr. 4, p. 7. Over een beker waarvan de oorsprong terugvoert naar een schietwedstrijd in Wimbledon in 1867, waaraan de Belgische burgerwacht deelnam. Geïllustreerd.

2667. VERBRUGGEN C., *Het is allemaal perceptie: 'de stank bederft onze eetwaren'*, in *@rchieflink*, Gent, 4 (2004), nr. 3, p. 1-3. Beknopte samenvatting van een studie die in boekvorm verscheen.

2668. VERBRUGGEN C., *De stank bederft de eetwaren. De reacties op industriële milieuhinder in het 19de-eeuwse Gent*, (Academia Press), Gent, 2003, 175 blz. Gent is voor dit onderwerp een bijzonder goede testcase, mede omwille van de talrijke beschikbare bronnen. De milieuvervuiling overschrijdt evenwel het lokale gegeven en is in een veel ruimere context te bekijken. Tevens zoekt de auteur naar parallellen met de hedendaagse situatie en met vergelijkbaar onderzoek in het buitenland.

8. Industriële archeologie

2669. ACKE B., *Archeologisch onderzoek van de Lousbergfabriek aan de Seminariestraat*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, (2003), nr. 4, cahier 28, p. 24-32. Eerste verslag van een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de aanleg van een parkeergarage en waarbij heel wat sporen van de voormalige katoenfabriek Lousbergs aan het licht kwamen. Geïllustreerd.

2670. DE CLERCQ L., *De internationale context van de Belgische 19de—eewse verwarmingstechnologie in haar relatie met de architectuur*, in *Gentse Bijdragen tot de Interieurgeschiedenis*, 32, (2003), p. 77-112. Een aantal voorbeelden uit het Gentse komen aan bod, zoals de serre van de botanische tuin met heetwatersysteem en de stoomradiator in de foyer van de Gentse Opera.

2671. DE HERDT R., *Het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 163-173. Beknopte schets over het ontstaan en de groei van het stedelijke Gentse museum, de werking en de banden met vriendenkring en tijdschrift, belangrijke tentoonstellingen en de verdere ontplooiing op de huidige locatie, met name in de voormalige katoenspinnerij Desmet-Guéquier tussen Oudevest en Minnemeers. Geïllustreerd.

2672. DESEIJN G., *Rondom de Reep: Ferdinand Lousbergs en zijn katoenfabriek*, in: *Tijdschrift voor Industriële Cultuur* (2003), nr. 4, cahier 28, p. 2-23. Historische schets van de ontwikkeling van het katoenbedrijf dat Ferdinand Lousbergs (1799-1859) oprichtte en van de terreinen langsheen de Reep waarop die industriële vestiging zich verder kon ontplooiën. Geïllustreerd.

2673. DE WAELE M., *Vliegende sigaren, Zeppelins en Blimps*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 85, (2004), nr. 1, p. 1-25. Aanvulling bij een tentoonstelling in het MIAT, gewijd aan luchtschepen en zeppelins. In de nacht van 6 op 7 juni 1915 slaagde de Britse piloot Reginald Warneford er in om de Duitse zeppelin LZ37 fataal te treffen. Het brandende luchtschip stortte neer in het centrum van Sint-Amandsberg. Relaaas van de feiten in de Gentse randgemeente na een inleidend hoofdstuk over deze luchtschepen en hun belang in de oorlogsvoering tijdens de Eerste Wereldoorlog en in de propagandavoering van Nazi-Duitsland tussen 1933 tot 1940. Eveneens aandacht voor de laatste passagiersvlucht en de ramp met de Hindenburg in 1937 en de productie van de zeppelins buiten Duitsland in Groot-Brittannië, Italië en de Verenigde Staten. Geïllustreerd.

2674. VANHAUTE E., *Sporen en trajecten. Geschiedenis van industrie en bedrijf in de 19e en 20e eeuw*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 175-188. Met deze bijdrage wil de auteur terugblikken op de Belgische historiografie over industrie en bedrijf met de Gentse uitvalsbasis als vertrekpunt. Met de medewerking van J. DE BELDER.

2675. VIAENE P., *Bibliografie Industriële Archeologie & Industrieel Erfgoed in België (XII)*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, (2003), nr. 4 cahier 28bis, p. 2-14. Met verwijzingen naar Gent.

9. Kerkgeschiedenis, kloosters

2676. BALTHAU E., *Doorlichting van een parochie. Het bezoek van Karel Maes, bisschop van Gent, aan Laarne op 25 mei 1611*, in *Castellum*, XX, (2003), nr 4, p. 26-51. De auteur confronteert de gegevens vervat in het visitatieverslag uit 1611 over Laarne door Karel Maes, bisschop van Gent, met hedendaagse informatie over de bouwgeschiedenis van de kerk.

2677. COLLIN L., *De Heilige Bavo in historische context*, in *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 43, (2003) nr. 4, p. 69-72. De auteur analyseert welke middelen tot onze beschikking staan om het leven van de heilige Bavo te onderzoeken zoals de *Vitae* en een relikwie; ook de iconografische bronnen en de plaatsen waar de verering voorkomt neemt de auteur in aanmerking.

2678. DECLERCQ G., *De Gentse Sint-Baafsabdij en de oudste vermeldingen van Mere*, in *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 43, (2003) nr. 4, p. 62-68. Een oorkonde uit 1003 waarbij de Duitse Koning Hendrik II de Gentse Sint-Baafsabdij in het bezit van een reeks goederen bevestigt, waaronder Mere, wordt traditioneel beschouwd als de oudste vermelding van Mere. De ontdekking van een Karolingische goedereninventaris van de Sint-Baafsabdij (in de Bayerische Staatsbibliotheek van München) waarin de naam Mere vermeld wordt, doet het besef rijzen dat het domein Mere reeds in de 8ste eeuw of de tweede helft van de 7de eeuw in handen kwam van de Gentse kloostergemeenschap.

2679. DE CLERCQ M., *Een derde leven voor het franciskanenklooster aan de Oude Houtlei*, in *GOV-Heraut*, 39, (2004), nr. 3, p. 3-6. Geschiedenis van het klooster en nieuwe bestemming van de gebouwen, het Centrum Algemeen Welzijnswerk Artevelde.

2680. DE GRAUWE J., *Mere en de Gentse Kartuizers*, in *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 43, (2003) nr. 4, p. 78-90. De auteur analyseert de relatie tussen de Gentse kartuizers (Koningsdal en Meerhem) en Mere: aanwezigheid van een kartuizerpachthof, innen van het schoofrecht, onderhoud van de kerktoren en de pastorie, voorzien van een pastoorsinkomen en van een onderpastoorswedde.

2681. KENIS L. & F. GISTELINCK, *Illi qui vitae lustra tredecim valens explevit. Bij de vijfenzestigste verjaardag van Guido Hendrix*, Leuven, 2003, 96 blz. Terugblik op de carrière en het wetenschappelijk onderzoek van Guido Hendrix, dat in hoofdzaak gericht was op de Middelnederlandse vroomheidsliteratuur en de cisterciënzer spiritualiteit. Overzicht van de handschriften in zijn werk, zijn bibliografie, de boekbesprekingen en literatuursignalen. Voor Gent is er de aandacht voor de abdij van Baudelo.

2682. LIESSENS G., *Hoofdcijnsplichtigen van de Sint-Baafsabdij in Erpe-Mere (1295 en rond 1330)*, in *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 43, (2003) nr. 4, p. 74-77. Het nakijken van lijsten van hoofdcijnsplichtigen van de Sint-Baafsabdij laat niet toe nog een grote band te ontdekken tussen Mere en deze abdij.

2683. VERVAET A., *Een belangrijke wending in de vroege geschiedenis van de Zusters van Liefde van Gent: de stichting van het klooster van Zaffelare in 1815*, in *Jaarboek Heemkundige Kring De Oost-Oudburg*, (2003), nr. XL, p. 249-274. Naar aanleiding van de viering van het tweehonderdjarig bestaan van de congregatie te Gent werden nieuwe gegevens ontdekt over de reden waarom de zusters reeds in 1815 naar Zaffelare kwamen.

10. Gebouwen, monumenten, stadsbeeld

2684. BAILLEUL B., *Funerair erfgoed in Gent. Een monument te koop/te huur in Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, I, (2003), nr. 3, p. 309-315. De auteur kaart de problematiek aan rond het behoud van grafmonumenten – al dan niet beschermd – en neemt als voorbeeld het grafmonument op het Campo Santo van Daniël Mareska, een eminente wetenschapper uit de eerste helft van de 19de eeuw. Het monument staat op de beschermlijst van het Beschermtcomité Campo Santo en mag dus niet vernietigd worden. Toch is enige financiële hulp voor de vereniging welkom, en sympathie opwekken voor een monument kan pas wanneer de eigenaar ervan beter bekend wordt.

2685. BAILLIEUL B., *Wandelen in de kunstzinnige Sint-Elisabethparochie, (Stad Gent, Dienst Monumentenzorg)*, Gent, 2004, 56 blz. Na de 19de-eeuwse ontmanteling van het Sint-Elisabethbegijnhof met een geschiedenis die aanving in de 13de eeuw, ontplooidde er zich een stadswijk met een geheel eigen architectuur en talrijke andere culturele initiatieven. Verder is er ook aandacht voor onderwijs, fabrieken, beluiken en religieuze instellingen. Geïllustreerd.

2686. BAILLIEUL B., E. HOOFT & A. HERNALSTEEN, *Jezuitenstreken klasse(n)onderwijs, (Stad Gent, Dienst Monumentenzorg)*, Gent, 2004, 28 blz. Beknopte schets van de jezuïeten in Gent, inclusief de verschillende vestigingen, het gebouwenpatrimonium en de scholen, waaronder het Sint-Barbaracollege. Geïllustreerd.

2687. BERGMANS A. (red.), *Gentse bijdragen tot de interieurgeschiedenis, (Uitgeverij Peeters)*, Leuven, 2004, 176 blz. Deze reeks vervolgt de in 1934 door Prof. Henry van de Velde opgestarte reeks 'De Gentse bijdragen tot de kunstgeschiedenis' (en oudheidkunde). Een belangrijke impuls voor de (her)nieuwde reeks zijn de jaarlijkse studiedagen rond historisch interieur. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2688. BONCQUET D., S. DEROM & G. EVERAERT, *Vloer- en wandtegels in Gent, van de Middeleeuwen tot de 21ste eeuw*, in *Open Monumentendag*, Gent, 2003, p. 10-19. Geïllustreerd.
2689. BORRET K., *Juiste afstand. De architectuur van Marie José van Hee*, in *Ons Erfdeel*, 47, (2004), nr. 4, p. 531-538. Over de kenmerken en de eigen stijl van architecte Marie José van Hee. Eén van de constanten in haar werk is de besloten buitenruimte. Zij tekende voor een aantal Gentse ontwerpen zoals een electriciteitshuisje voor de stad Gent, een nieuw ontwerp voor het Emile Braunplein en de woning Leeuws-Croes.
2690. CAPITEYN A, *De verborgen stad, (Ons Erfgoed Gent van toen & nu, nr. 2)*, Zwolle, 2003, 36 blz. Een beeld van Gent vanuit 'verborgen' of minder bekend cultureel erfgoed. Geïllustreerd.
2691. CASSIMAN P., *De Sint-Martinuskerk te Baarle*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 65-70.
2692. CASSIMAN P., *Een nieuw Mariakapelletje te Baarle*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 71-72.
2693. CHARLES L. G. EVERAERT, M.C. LALEMAN & D. LIEVOIS, *De Berg van Barmhartigheid in Gent, (Uitgeverij Snoeck)*, Gent, 2003, 119 blz. De publicatie biedt een samenvatting van een nieuw interdisciplinair onderzoek rond de Berg van Barmhartigheid en zijn onmiddellijke omgeving. Zowel de locatie waar het gebouw werd opgetrokken, het functioneren van de kredietinstelling en haar personeel evenals de organisatie van het gebouw in al zijn details komen aan bod. Met in bijlage een lijst van de surintendanten en indices op gebouw-, huis-, instellings-, persoons-, plaats- en straatnamen. Geïllustreerd.
2694. COOMANS T., *The Medieval Architecture of Cistercian Nunneries in the Low Countries*, in *Bulletin Koninklijke Nederlandse Oudheidkunde Bond*, Leiden, (2004), nr. 3, p. 62-90. Overname van een bijdrage die de auteur ook publiceerde in LILLICH, M.P., *Studies in Cistercian Art and Architecture, (Cistercian Studies Series XV)*, Kalamazoo, 2004. Met talrijke verwijzingen naar de gebouwen van de voormalige Bijloke-abdij die in een ruimere context van cisterciënzerinnenarchitectuur worden gesitueerd. Hoewel geen onderdeel van de abdij komen ook het Bijlokehospitaal met de 13de-eeuwse ziekenzaal en het 16de-eeuwse Craeckhuys aan bod. Geïllustreerd.
2695. COOMANS T., *Op weg naar bescherming van 19de-eeuwse kerkgebouwen in Vlaanderen. Een status quaestionis*, in *Monumenten & Landschappen*, 21 (2002), nr. 4, p. 38-61. De bijdrage maakt een analytische en kritische balans op van dertig jaar onderzoek en monumentbeheer omtrent

19de-eeuwse kerkelijke architectuur in Vlaanderen. Met diverse verwijzingen naar Gent zoals de Sint-Jozefskerk aan de Wondelgemstraat en kerkgebouwen in Gentse deelgemeenten zoals Drogen en Sint-Amandsberg. Ook de betekenis van de Sint-Lucasscholen komt er aan bod. Geïllustreerd.

2696. DE BAETS H., *100 jaar kiosk op Zwijnaards dorpsplein*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, (2003), nr. 32, p. 155-166. Beknopte geschiedenis van deze kiosk vanaf 1901, in relatie tot het dorpsplein en markante gebeurtenissen. De bijdrage sluit af met de restauraties van 1950 en 1998-1999. Geïllustreerd.

2697. DE BORGHER M., *Vogels in en rond monumenten*, in *Monumenten & Landschappen*, 23, (2004), nr. 4, p. 10-29. Over bijgebouwen in monumenten, b.v. bij abdijen, hoeven, landhuizen, die dienden voor de teelt en de huisvesting van vogels, evenals de relatie tussen monumenten(zorg) en vogels. Geïllustreerd.

2698. DE CARNE B., *Het stookgebouw van de Gentse universiteit Sint-Pietersnieuwstraat*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 3, p. 194-198. Pleidooi voor de afbraak van het stookgebouw dat een waardevol stadsgezicht verbergt.

2699. DE CLERCQ M., *Managers in het Groot Seminarie*, in *GOV Heraut*, 38 (2003), nr. 4, p. 8-9. Het Seminariegebouw uit het begin van de 20ste eeuw (Reep) onderging in 2002-2003 een ingrijpende renovatie voor de huisvesting van de Vlerick Managementschool.

2700. DE DIJN R. & S. HIMMER, *De mooiste boerderijen in Vlaanderen en Wallonië*, (Davidsfonds), Leuven, 2003, Geïllustreerd.

2701. DE KEUKELEIRE E., *De Gentse citadel*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 2, p. 4-6. Geschiedenis van de citadel vanaf de aanleg ervan in 1823 tot de afbraak in 1898 aan de hand van krantenartikels in de *Gazette van Gent*.

2702. DESEIJN G., J. LEFEBURE, N. POULAIN & L. TAERWE, *Beton in Gent*, in *Open Monumentendag*, Gent, 2003, p. 28-43. Geïllustreerd.

2703. DE SMET L., *Balegemse steen*, in *Land van Rode*, 31, (2003), p. 17-30. Over het gebruik van Lediaanse kalkzandsteen, onder andere bij de bouw van het Gentse Stadhuis, bij herstellingswerken aan de Sint-Baafskathedraal en in decoratieve elementen bij allerlei panden in het centrum van Gent en aan het Sint-Pietersstation.

2704. DEVRIESE L., *Hoe de gevelversiering van eenvoudige huizen te Gent in de 17de eeuw ontstond en in de 18de eeuw alsmaar versoberde*, in *GOV Heraut*, 38, (2003), nr. 4, p. 3-7. Toelichting aan de hand van verschillende voorbeelden. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2705. DEVRIESE L., *De mythische keizerlijke Ottogracht en de zeer reële burggrafelijke Schipgracht*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 224-241. Nieuwe visie over de historische betekenis van de Ottogracht. Geïllustreerd.
2706. DEVRIESE L. & D. VAN ACKER, *De geopende stad, (Ons Erfgoed Gent van toen & nu*, nr. 1), Zwolle, 2003, 36 blz. Een erfgoedbeeld van Gent vanuit het perspectief van de pleinen. Geïllustreerd.
2707. D'HOLLANDER J., *Belfort en beiaard in de literatuur*, in *Clocke Roeland. Nieuws van de Gentse Beiaardkring*, 8, (2004), nr. 1, p. 11-15.
2708. D'HOLLANDER J., *Clocke Roeland, een eeuwenoude geschiedenis*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 206-222. Het wedervaren van Klokke Roeland vanaf 1916. Geïllustreerd.
2709. D'HOLLANDER J., *Van klok tot beiaard, (Uitgave Mens & Cultuur)*, Gent, 2003, 304 blz. Het boek is in verscheidene hoofdstukken opgedeeld. Allereerst gaat de auteur in op de betekenis van klokken vanaf de Keltische tijd. Het tweede hoofdstuk behandelt onder meer de Gentse Belfortoren en klokken zoals de Roeland. In dit deel heeft de auteur ook aandacht voor klokkenluiders, trommelslagers, trompetters en stadsschalmeiers. In hoofdstuk III gaat het over de bloeiperiode van de beiaardkunst. De bedreigingen voor de teloorgang van beiaarden wordt toegelicht in een volgend hoofdstuk, terwijl hoofdstuk V nader ingaat op de heropleving van de Gentse beiaard. Tenslotte volgt nog een hoofdstuk dat de beiaard technisch belicht. Met publicatie van verscheidene archiefbronnen in bijlage. Geïllustreerd.
2710. DUBOIS M., *Gaston Eysselinck. Woning Gent 1930-1931, (Stichting Kunstboek)*, Gent, 2003, 48 blz. Monografie van de architectenwoning van Gaston Eysselinck (1907-1953) aan de Vaderlandstraat. De auteur belicht ook hoe de architect de 'vijf punten van een nieuwe architectuur' van Le Corbusier in dit ontwerp wist om te zetten. Geïllustreerd.
2711. DUBOIS M., J. DE VISSCHER, T. COOMANS, M. DELRUE & R. VAN WASSENHOVE, *Kerkelijk erfgoed. Verleden en toekomst*, in *Vlaanderen*, 52, (2003), p. 265-320. Themanummer waarin de toekomstige bestemming van het kerkelijk onroerend erfgoed centraal staat. De auteurs citeren in hun bijdragen Gentse voorbeelden van een dergelijke herbestemming naar museum, kunsthall en schoolinrichting: de Wolweverskapel, de Sint-Pietersabdij, het Caermersklooster, de kapel van het Campo Santo, het Dominicanenklooster, de abdij van het Rijke Gasthuis en de Sint-Niklaaskerk. Geïllustreerd.

2712. DUBOIS M. & E. LAGROU, *Eurostation 10 jaren onderweg*, Brussel, 2003. NV Eurostation werd opgericht met als doel de studie en realisatie van de grote stations – en spoorweggebonden projecten. Naar aanleiding van haar tienjarige bestaan bracht Eurostation een publicatie uit waarin de auteurs (van het Departement Architectuur van Sint-Lucas) de realisaties van Eurostation en de betekenis binnen het stedenbouwkundige denken nader beschrijven. Ruim hoofdstuk met betrekking tot de geschiedenis van het Gentse Zuidstation en het Sint-Pietersstation. Geïllustreerd.

2713. EVERAERT G., *Gebruikte soorten natuursteen in Gent*, in *Open Monumentendag*, Gent, 2003, p. 8-9.

2714. EVERAERT G., *Een hotel vol natuur*, (*Stad Gent, Dienst Monumentenzorg*), Gent, 2004, 32 blz. Gedetailleerde duiding van de fauna en flora in de gevel- en interieurdecoratie van het Hotel d'Hane Steenhuyse aan de Veldstraat. Geïllustreerd.

2715. FONCKE H., L. MEGANCK & N. POULAIN, *De Prijs Van de Ven (1928-1968) of hout als mecenas voor steen...*, in *Open Monumentendag*, Gent, 2003, p. 44-53. Emile-Jean Van de Ven (1898-1962) lag aan de basis van een Belgische architectuurwedstrijd voor modern georiënteerde architectuur. Deze bijdrage belicht vooral de bekroonde Gentse ontwerpen. Geïllustreerd.

2716. GOEMINNE L., DENEWET L. & P. BAUTERS, *De oudste windmolens in het graafschap Vlaanderen (1183-1300)*, in *Molenecho's*, 32, (2004), nr. 2. p. 80-108. De auteurs vonden aan de hand van intens archiefonderzoek een honderdtal vermeldingen van windmolens in het oude graafschap Vlaanderen in de 12de en 13de eeuw. Voor Gent is er een vermelding van een molen op Meulestede en van een molen in Wondelgem.

2717. HEIRMAN M., *Vlaamse belforten Werelderfgoed*, (*Dauidsfonds*), Leuven, 2003. Met verwijzingen naar het Gentse Belfort. Geïllustreerd. Bestaat ook als Engelse uitgave.

2718. HOUBRECHTS D. & J. EECKHOUT, *Gent, Dendrochronologie*, (*Erfgoedmemo*, nr. 3), Gent, 2003, 4 blz.

2719. LALEMAN M.C., *Gent, het 13de-eeuwse hospitaal van de Bijloke*, (*Erfgoedmemo*, nr. 2), Gent, 2003, 4 blz.

2720. LALEMAN M.C., *Gent, Het middeleeuwse Gravensteen*, (*Erfgoedmemo*, nr. 1), Gent, 2003, 4 blz.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2721. LALEMAN M.C., *Gent, een stad van Stenen*, (*Erfgoedmemo*, nr. 5), Gent, 2003, 4 blz.

2722. LALEMAN M.C., *Het stenen Gent*, in *Open Monumentendag*, Gent, 2003, p. 2-7. Geïllustreerd.

2723. LALEMAN M.C., *Témoins de basses cours seigneuriales dans le tissu urbain d'une ville: l'exemple de Gent (Gand, Flandre orientale, Belgique)*, in *Château Gaillard (Publications du CRAHM)*, Caen, 2004, nr. 21, p. 179-189. Analyse van de adellijke voorhoven die behoorden bij middeleeuwse kastelen en op verschillende tijdstippen werden opgenomen binnen de stadsomwalling. De sites die in deze ontwikkelingsschets opgenomen worden, zijn het Gerard de Duivelsteen, het Gravensteen met de Oudburg en het Prinsenhof. Uitgaand van de archeologische en topografisch-historische bevindingen worden enkele nieuwe vragen geformuleerd over de ontwikkelingsgeschiedenis van het middeleeuwse Gent. Geïllustreerd.

2724. LAPORTE D. & L. SNAUWAERT, *Gids voor architectuur in Gent*, (*Lannoo*), Tielt, 2003, 467 blz. Nieuwe handleiding voor de kennis en de ontdekking van de architectuur in Gent. Het overzicht is gebaseerd op een keuze van 495 gebouwen die kort worden geduid. Het handboek sluit af met een register op naam van de gebouwen, een register op naam van de architecten, een selectieve bibliografie, een verklarende woordenlijst en kaartjes met de situering van de gebouwen. Geïllustreerd.

2725. LAPORTE D., S. DE SMEDT, G. REYNIERS & H. WEISENBORN, *Renovatie*, in *Museumkrant Museum voor Schone Kunsten*, 15, (2004), nr. 2, s.p. Bij de restauratie van het Museum voor Schone Kunsten wordt er een bijzondere aandacht besteed aan de fries die onder de kroonlijst van het museumgebouw loopt. De auteurs belichten de iconografie en de symboliek van de voorstellingen, het vooronderzoek tot restauratie, het gebruik van sgraffitotechniek en het voorstel tot restauratie. Geïllustreerd.

2726. LEHOUCK A., *Het verstedelijkingsproces en de oudste stenen burgerwoningen in Veurne*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 1-34. Aan de hand van een eigen uitgewerkte onderzoeksmethode tracht de auteur het verborgen middeleeuwse huizenpatrimonium van Veurne te achterhalen. De bevindingen wordt voorts gesitueerd in de ontwikkelingsgeschiedenis van de middeleeuwse stad. Met verwijzingen naar de Gentse Stenen. Geïllustreerd.

2727. MAES D., *De Sint-Gerolfskerk krijgt haar eerste torenuurwerk*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 119-120.

2728. MAES D., *Een nieuw kerkhof voor Drogen-centrum, in Dronghine*, 23, jaarboek 2004, p. 83-86. Over de aanleg van het nieuwe kerkhof, aan de huidige Antoon Catriestraat, officieel in gebruik genomen op 16 september 1827.

2729. SNAUWAERT L. & P. DE WILDE, *Het kasteel van Wissekerke te Bazel*, Gent, 2003. Kritische analyse van de bestaande bouwhistorische gegevens van het kasteeldomein van Wissekerke waarbij de nadruk vooral komt te liggen op de 19de en de 20ste eeuw. De geschiedenis van het kasteeldomein is meermaals gelinkt aan Gent: Lieven van Pottelsberghe, de familie Vilain XIII, de Gentse stadsarchitect Jean-Baptiste Pisson hebben de geschiedenis van het domein mee bepaald. Geïllustreerd.

2730. STEURBAUT P., *Gent, Rijke klaren in Gentbrugge, (Erfgoedmemo, nr. 4)*, Gent, 2003, 4 blz.

2731. VANACKER D., *De eeuwige stad, (Gent van toen & nu, nr. 3)*, Gent, 2004, p. 71-98. Benadering van aspecten van het Gentse culturele erfgoed vanuit het tijdsgegeven, met onder meer toelichtingen over de Sint-Niklaaskerk, het Belfort, de voormalige post aan de Korenmarkt, de beschermde gashouders van de Gasmeterlaan, de Universiteitsaula aan de Voldersstraat, de Sterrenwacht aan de Gezusters Lovelingstraat, het Sint-Pietersstation en de Westerbegraafplaats. Geïllustreerd.

2732. VAN DEN BREMT P., *Brussels lof: over orchideeën, heide, bos en vergane glorie, in Monumenten en Landschappen, 22, (2003), nr. 6, p. 4-36*. Vernieuwende analyse over de ontwikkeling van landschap en flora in de gemeente Vorst. De indringende ontleding leidt tot heel wat inzichten die ook voor andere deelgebieden in Vlaanderen, onder meer voor tal van randstedelijke zones in het Gentse, interessante parallellismen bieden. Geïllustreerd.

2733. VAN DEN BREMT, P., *Vergroei met het bouwkundig erfgoed: plantengroei op en bij muren en stenen constructies, in Monumenten & Landschappen, 23, (2004), nr. 4, p. 40-57*. Met verwijzingen naar voorbeelden in Gent. Geïllustreerd.

2734. VAN DOORNE G., *Metseltekens in verglaasde baksteenkoppen, in Open Monumentendag, Gent, 2003, p. 20-27*. Geïllustreerd.

2735. VAN DRIESSCHE I., *Oudenbos in Lokeren. Van Cîteaux tot cité*, Gent, 2004. Geschiedenis van de site Oudenbos, een voormalige cisterciënzerabdij, in Lokeren. Zowel het ontstaan van de abdij als de latere evolutie tot arbeidershuisvesting zijn meermaals aan Gent gelinkt. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2736. VERSCHAFFEL B., *Over de tijd van de stad: geschiedenis of herinnering* in DE RYNCK P. (ed.), *In situ. Stedelijkheid en Stadsmusea. Cities and City Museums, (Culturele Biografie Vlaanderen)*, Antwerpen, 2004, p. 13-17.

2737. VERSTREPEN G., *De Sint-Ludgeruskerk van Zele met het Van Peteghemorgel, (Kleine Cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2004, 80 blz. Met verwijzingen naar het Sint-Baafskapittel, het bisdom Gent en talrijke kunstenaars die van Gent zijn en/of in Gent hebben gewerkt. Geïllustreerd.

11. Kunst, cultuur

2738. BRINKMAN H. & H. MULDER, *Recht, historie en schone letteren: het arbeidsterrein van een Gents kopiïstencollectief*, in *Queeste*, 10, (2003), nr. 1, p. 27-78. De auteurs beklemtonen de hoge moeilijkheidsgraad in het achterhalen van plaats en datum van makelij. Meestal is deze informatie pas te achterhalen door het herkennen van de hand van de scribent, een moeilijke en tijdrovende bezigheid die vaak op toevallige vondsten gestoeld is. Voor de eerste maal echter konden de handen van de drie kopiïsten die in de totstandkoming van het Comburgse handschrift een rol speelden, getraceerd worden in een andere codex en aldus toegewezen worden aan een Gents productiecentrum in de jaren 1415-1420.

2739. BUELENS R. & C. VAN HAESENDONCK, *Een beveiligde expositieruimte voor de zilvercollectie van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Aarschot*, in *Monumenten & Landschappen*, 22 (2003), nr. 5, p. 52-62. De zilvercollectie van deze kerk bevat stukken van de gerenommeerde 19de-eeuwse Gentse zilversmeden Edouard en Armand Bourdon. In dezelfde tijd waren ook glazenier Joseph Casier en architect Pieter Langerock uit Gent werkzaam in deze kerk. Geïllustreerd.

2740. CAPITEYN A., *Een Marfurt herontdekt. Chemins de fer belges, een affiche van Leo Marfurt uit 1928*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 4, p. 1-2. Voor een eindwerk over de publiciteit in de Belgische Spoorwegen stootte een alerte student in reeks XXI (culturele instellingen en initiatieven) van het Stadsarchief op een opgevouwen affiche, dat een zeldzaam exemplaar bleek te zijn van een ontwerp door Leo Marfurt, een Zwitser die zich in 1922 in Antwerpen vestigde en al vlug uitgroeide tot een van de belangrijkste 'Belgische' ontwerpers.

2741. CASSIMAN K., *Noeit mee tweeën, wriee weinig alliene, ten minsten mee drijven*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 157-160. De plechtige opening van het gerenoveerde gebouw van De Campagne werd ondersteund door het ontwerpen van een sculptuur, met als thema de jezuïeten, door de Drongense beeldende kunstenaar MaRf.

2742. CONRADS M., *De wereldpremière van een kostuumboek*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 86, (2004), nr. 2, p. 1-31. Na een inleidend hoofdstuk over Lucas d'Heere, dichter en schilder geboren te Gent in 1534, volgt een analyse van het kostuumboek *Theatre de tous les peuples et nations de la terre avec leurs habits et ornements divers....*, een manuscript dat sinds 1865 eigendom is van de Universiteitsbibliotheek Gent, en waarmee d'Heere zowel het verleden als zijn eigen tijd heeft willen uitbeelden in kostuums. Tot op heden werd het kostuumboek nauwelijks onderzocht. Het bestaat uit 98 aquarellen waarop kleding van figuren uit de Oudheid, de Middeleeuwen, verschillende landen uit het 16de-eeuwse Europa, het verre Oosten en de geestelijkheid is afgebeeld. In vergelijking met andere kostuumboeken uit dezelfde tijd is het werk bijzonder omdat het in kleur is en omdat de auteur meestal illustratieve voorstellingen schetst. Geïllustreerd.

2743. DEKEYZER B., *Typologische creativiteit in de late Middeleeuwen: de dialoog tussen Oud en Nieuw Testament in de Gents-Brugse boekverluchting*, in *Millenium*, 17, (2003), nr. 2, p. 121-144. In de periode tussen 1450 en 1530 is het typologisch denken in de kunst opnieuw ontzettend levenskrachtig. Het artikel richt zich op de onvolprezen typologische creativiteit in handschriften uit de jaren 1490-1530 die allemaal in Gents-Brugse ateliers zijn ontstaan. Er wordt gepoogd deze creativiteit in een ruimere maatschappelijke context te plaatsen en via die weg een verklaring te bieden voor de iconografische creativiteit van de Gents-Brugse verluchters.

2744. DE SMET J., e.a., *Kunstparcours*, in *Museumkrant (Museum voor Schone Kunsten)*, 14, Gent, (2003) nr. 3, s.p. Tijdens de renovatie van het Museum voor Schone Kunsten, van september 2004 tot in 2006, zijn tal van meesterwerken op reis. De bijdrage schetst vooral de werken die tijdelijk in de Sint-Baafskathedraal een onderkomen vonden. Geïllustreerd.

2745. DEWILDE J., K. COOL, J. OGONOVSKY & A. VANDENBILCKE, *Maurice Langaskens 1884-1946*, Ieper, 2003, 160 blz. Publicatie bij de gelijknamige retrospectieve tentoonstelling in het Flanders Fields Museum, over het werk van Maurice Langaskens, geboren te Gent in 1884. Langaskens was 3,5 jaar krijgsgevangene en probeerde op aangrijpende wijze het leven in de barakken, heimwee, de dood en de vernedering te illustreren. Binnen de tentoonstelling lag de klemtoon op de periode 1914-1918. Geïllustreerd.

2746. FELTKAMP R., *Théo Van Rysselberghe 1862-1926, (Lannoo)*, Tielt, 2003, 239 blz. Nederlandstalige uitgave van de beredeneerde catalogus van het oeuvre van schilder Theo Van Rysselberghe. Geïllustreerd.

2747. FOCK W., A. FRIEDRICHS, I. LAMBRECHTSEN-VAN ESSEN, M. MADOU & J. VAN ROODEN (Red.), *Eredoeken in geperst brokaat. Brokaatimitaties op de koorzuilen in de Pieterskerk Leiden*, Leiden, 2003, 156

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

blz. Publicatie naar aanleiding van de restauratie van de geperst brokaten eredoeken die zich bevinden op de zuilen van het koor in de Sint-Pieterskerk te Leiden. In een hoofdstuk gewijd aan het overzicht van geperste brokaten in de Zuidelijke Nederlanden wordt verwezen naar voorbeelden van een dergelijke techniek in de crypte van de Sint-Baafskathedraal te Gent en naar de sacristieën van het Pand, het voormalige Dominikanenklooster te Gent en van het Klooster van de Geschoeide Karmelieten. Geïllustreerd.

2748. GEVAERT M., *De Vlaamse poort naar Utopia. Vlaanderen en Vlamingen in de Europese literatuur*, Roeselare, 2004, 319 blz. De auteur peilt naar het aandeel van Vlamingen en Vlaanderen in twintig eeuwen Europese literatuur. In het hoofdstuk 'Gent de fiere stede' worden passages in de literatuur gebundeld over Gent, van de heilige Dunstan over Froissart, Philippe de Commines en Rabelais tot Victor Hugo en Alexandre Dumas, maar ook in de andere hoofdstukken komt Gent regelmatig ter sprake.

2749. GIL M & L. NYS, *Saint-Omer gothique. Les arts figuratifs à la fin du Moyen Age 1250-1550: peinture-vitrail-sculpture-arts du livre*, (Presses Universitaires Valenciennes), Valenciennes, 2004, 534 blz. Met verwijzingen naar Gent, Gentse verzamelingen en kunstenaars die ook in Gent hebben gewerkt of met Gent verbonden zijn. Als bijlage biografische notities van de kunstenaars en indices op plaatsnamen, persoonsnamen, werken en handschriften. Geïllustreerd.

2750. *Inventaire archeologique – fiche nr. 87*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 3, p. 150-151. Heruitgave van een fiche opgesteld door Louis Maeterlinck in de rubriek "Schilderijen – Schilderijmuseum, nr. 17 – XVIIIe eeuw" over *De Verrijzenis*, door *Gaspard De Craeyer*.

2751. *Inventaire archeologique – fiche nr. 88*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 223. Heruitgave van een fiche opgesteld door Hermann Van Duyse in de rubriek "Beeldhouwwerken – Oudheidkundig Museum, nr. 813 – XVIIIe eeuw" over de toortshouder van de houtzagers.

2752. *Inventaire archeologique - fiche n°76*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 374-375. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Kanunnik Gabriël Vanden Gheyn in de rubriek "Koperen voorwerpen - Sint-Baafskathedraal, koor - XVIe eeuw" over de koperen kandelaars van de Sint-Baafskerk.

2753. *Inventaire archeologique*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 1, p. 27-28. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Hermann Van Duyse in de rubriek "Borduursels - Oudheidkundig Museum, nrs. 844-845 - XVIIIe eeuw" over de geborduurde wapenschilden van de Nering der Molenaars.

2754. *Inventaire archeologique*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 2, p. 90-91. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Ernest Lacquet in de rubriek "Kunstsmeedwerk – Sint-Baafskathedraal – XVIe eeuw" over een luchter in smeedijzer.

2755. JURGENS N., *Molentafereel uit Delft inspireerde vermeende Gentse molen*, in *Molenecho's*, XXXI, (2003), nr. 4, p. 318. De auteur pikt in op een vorige bijdrage door P. HUYS.

2756. LA RUE M., *Miroir obscur, blanc miroir: impressions de Flandre*, in *Septentrion*, XXXIII, (2004), nr. 3, p. 5-13. Enkele literaire bespiegelingen over Vlaanderen en specifiek voor Gent over het Lam Gods.

2757. LEYMAN D., *Nice, muze van azuur*, Amsterdam, 2004, 324 blz. In de Stedenreeks *Het Oog in 't zeil* bundelt de auteur een aantal bijdragen die het 19de-eeuwse mondaine toerisme naar Nice centraal stellen. Het wordt een literaire wandeling aan de hand van de bespiegelingen van verschillende auteurs zoals Guy de Maupassant, Nicolaj Gogol, Anton Tsjechov, Louis Couperus, evenals van de Gentenaars Cyriel Buysse en Maurice Maeterlinck, die er verbleven.

2758. PENNING E.D.A., *Paul Berkenman: bestendig vakmanschap in wisselvallige tijden*, in *Documenta. Tijdschrift voor theater*, XXII, (2004), nr. 1, p. 3-20. Bijdrage over Berkenman's dramatisch oeuvre, naar aanleiding van zijn overlijden op 17 augustus 2002. Berkenman werd geboren in Gent (13 mei 1926) in café Minard dat destijds aan de gelijknamige Gentse schouwburg verbonden was en door zijn ouders werd uitgebaat. Professioneel kwam hij in de theaterwereld terecht, eerst in de NTG, nadien als dramaturg bij Theater Arena en tenslotte bij de musicalafdeling van het Ballet van Vlaanderen.

2759. SMEYERS J., *De nieuwe wereld van "Den Vlaemschen Indicateur" (1779-1787)*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, LXIII, (2004), nr. 1, p. 41-49. In het laatste kwart van 18de eeuw ontwaart men een groeiend besef van de waarde en het belang van de eigen taal en cultuur, dit in tegenstroom tot de alomtegenwoordige francomanie. Het is in die context, waar de drukke activiteit van theatergezelschappen en rederijkers mooi bij aansluit, dat de geboorte van het eerste Nederlandstalige Zuid-Nederlandse spectatoriale tijdschrift *Den Vlaemschen Indicateur ofte aen-wijser der Wetenschappen en vrykonsten* moet worden gesitueerd.

2760. VAN BESIEN F., *De Fonteine op het eind van de achttiende eeuw*, in *Jaarboek 2003-2004 van de Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Rhetorica "de Fonteine" te Gent*, LIII-LIV (tweede reeks nr. 45-46). Chronologisch geordend overzicht van de geschiedenis van De Fonteine, vanaf 1784 tot 1806. De Fonteine kwam in 1784 na een periode van inzinking opnieuw tot

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

leven, wist zich staande te houden in de woelige periode tot 1794 om zelfs een eigen schouwburg op te richten; ze ontplooidde militaire activiteiten en gaf Nederlandstalige opvoeringen onder het Frans bewind.

2761. VAN DE PERRE D., *Op de grens van twee werelden. Beeld van het architectuur onderwijs aan het Sint-Lucasinstituut te Gent in de periode 1919-1965/1974*, (Provincie Oost-Vlaanderen), Gent, 2003, 192 blz. Aspecten als traditionalisme, modernisme, de organisatie van het onderwijs, de vernieuwde kustpedagogische aanpak, de figuur van broeder Urbain (1927-1974) als leraar en directeur, studieprojecten en werk van afgestudeerden komen in dit overzichtswerk aan bod. Geïllustreerd.

2762. VANHECKE J., *Johan Daisne in de ban van Tine van Berken*, in *ZL*, 3, (2004), nr. 2, p. 59-72. Bijdrage over de fascinatie van Johan Daisne voor Tine van Berken, pseudoniem voor de Nederlandse schrijfster Anna Christina Witmond-Berkhout, geboren in Amsterdam in 1870 en vooral bekend door haar jeugdverhalen en haar jongedamesromans.

2763. VAN HOECKE K., *De miniaturist Jan de Tavernier en de Oudenaardse schilderkunst in de 15de eeuw*, in *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring*, Oudenaarde, (2004), nr. XLI, p.103-218. De auteur poogt te bewijzen dat de beroemde laatmiddeleeuwse miniaturist afkomstig was van Oudenaarde. Hij reconstrueert de familiale banden, de verwanten en het leven van de kunstenaar. Ook tijdgenoten passeren de revue waaronder Gentse kunstenaars.

2764. VAN WERVEKE A., *Oudheidkundige kroniek*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 270-272. Heruitgave van een bijdrage van 1924 over de preekstoel die Laurent Delvaux (1695-1788) vervaardigde voor de Sint-Baafskathedraal.

2765. VERVAET A., *De Zaffelaarse kasteelheer Charles De Bremmaecker, erfgenaam van Charles van Hulthem, en het ontstaan van de Nationale Bibliotheek van België*, in *De Oost-Oudburg*, (2003), nr. XL, p. 203-248. Bijdrage over Charles De Bremmaecker, erfgenaam van Charles Van Hulthem en laatste bezitter van de omvangrijke bibliotheek, die verkocht werd aan de Belgische staat en de kern zou vormen van de Koninklijke Bibliotheek. Veel aandacht voor het grondbezit van de Gentse familie Van Der Beke – Van Hulthem – De Bremmaecker te Zaffelare.

2766. VUYLSTEKE C., *Swing in Gent*, in *Interbellum*, 24, (2004), nr. 2, p. 5-15. De auteur probeert na te gaan of jazz een belangrijke positie innam in het Gentse amusementsleven tijdens het Interbellum. Gebaseerd op de scriptie *Zwarte Bamboulas en Geile Zazous: Jazz in Gent tijdens de Swingperiode (1930-1945)*.

12. Materiële cultuur

2767. SCHEPENS E., *Bewaarde en verdwenen graf-en gedenkschriften in en rond de kerk van Destelbergen*, in *De Oost-Oudburg*, p. 37-122. Gebaseerd op de werken van P. Blommaert, J. de Saint-Genois en vooral een 18de-eeuws handschrift van pastoor J.B. Wemaer, bewaard in de bibliotheek van de Gentse Universiteit. Nadat Jozef II verboden had in de steden te begraven werden een aantal grafkelders in Destelbergen terstond opgekocht door Gentenaars.

2768. STOOPS G., *Gent, aardewerk met tinglazuur*, (*Erfgoedmemo*, nr. 6), Gent, 2003, 4 blz.

2769. VANHOLME N., *Archeozoölogisch onderzoek van een collectie vol-middeleeuws consumptieafval uit de opgraving op het Emile Braunplein te Gent*, in HOORNE J., D. JENS & G. NOENS, *Ghent Archaeological Studies*, Gent, 2004, nr. 1, p. 129-138.

13. Heemkunde, volkskunde, genealogie

2770. BOMBAY J., *Drongen in straatnamen buiten Drongen*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 73-77.

2771. BOMBAY J., *Een merkwaardige molenaafbeelding*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 79-82.

2772. BRAEKMAN W.L., *Devotie tot Sint-Fiacre in de abdij Groenenbriel te Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 262-264.

2773. BRAECKMAN W.L., *Een Gentse conversatie van ca. 1900 door Jan Boucherij*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 411-415.

2774. BRAEKMAN W.L. *Gentse maandkalenderversen uit de vroege zeventiende eeuw (slot)*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 383-387.

2775. BRAEKMAN W.L., *Schimplied op de Gentse Bisschop Vandermoot (1727)*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 3, p. 175-181. Publicatie van een schimplied op bisschop Vandermoot naar aanleiding van het willekeurig verlenen van ambten aan jonge priesters zonder enige vorm van examen.

2776. COLLUMBIEN H., *Gentse memoriedagen: 6-7 juli*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 255-260. Met gegevens voor de jaren 1489, 1565, 1575, 1654, 1791, 1838, 1849 en 1885. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2777. COLLUMBIEN H., *Gentse memoriedagen: 24-25-26-27 juni*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 393-403. Met gegevens over 1427, 1468, 1507, 1580, 1596, 1681, 1774, 1776, 1784, 1794, 1796, 1798, 1810, 1814, 181, 1818, 1827, 1836, 1843, 1846, 1847, 1848, 1852, 1862, 1865, 1931, 1948, 1961, 1970, 1974, 1982 en 1997.
2778. DEPROST L., *Naamkundige aantekeningen. Nieuwe verklaringen gevonden in de Gentse archivalia*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 1, p.1-8. Aanvullingen op het werk van Frans Debrabandere over de herkomst van de familienamen. Deze aanvullingen zijn gebaseerd op 15de-eeuwse, vooral Gentse bronnen.
2779. DE TEYGER A., *1903-2003. 100 jaar Opperdekenij. Stad in beeld*, Gent, 2004. Geïllustreerd. Publicatie uitgegeven naar aanleiding van het 100-jarige bestaan van het Koninklijk Verbond der Gebuurtedekenijen van de Stad Gent. Peiling naar de oorsprong van de zestig verschillende dekenijen van de stad evenals naar de huidige werking. Geïllustreerd met luchtfoto's van Jacques De Bruycker.
2780. DEVRIESE L., *De Gentse guingetten*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 264-267. Heruitgave van een bijdrage van 1913.
2781. DEVRIESE L., *Snelle fietsers in de Belle Epoque*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 3, p. 163-165. Over de snelheidsbeperkingen voor fietsers opgelegd door het stadsbestuur in 1898.
2782. ERVYNCK G., *Geuzenhuwelijken te Gent in 1585*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 2, p. 106-111. Lijst van 139 huwelijken voltrokken in de Sint-Martinusparochie in 1585 volgens de katholieke ritus van koppels die reeds gehuwd waren voor de protestantse kerk.
2783. ERVYNCK G., *Paardendief gehangen te Ledeberg in 1682*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 2, p.102-105.
2784. ERVYNCK G., *De staten van goed van de Burggravie Gent. Verklarende nota en aanvulling*, in *Gentse Cadenas*, XXIII, (2004), nr. 3, p. 12-16.
2785. ERVYNCK G., *De Status Animarum uit 1584 van de Sint-Martinusparochie te Gent*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 2, p. 119-131. Overzicht van de parochianen (vermoedelijk enkel de communicanten), aange troffen in het oudste doopregister van de Sint-Martinusparochie.
2786. KLUYSKENS P., *Chateaubriand*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 241-244. Postume uitgave van de indrukken van de Franse schrijver François-René de Chateaubriand (1768-1848) over Gent in 1792.

2787. KLUYSKENS P., *Francisco Castel-Rodrigo*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 3, p. 151-155. Heruitgave van eer artikel uit 1966 met betrekking tot de hoge kosten voor de Stad Gent en de Kasselrij van de Oudburg veroorzaakt door de inspectietocht van de Gouverneur-Generaal van de Nederlanden in onze contreien.

2788. LEVIS E., *'t Gentsch spant de kruune. Aanvullingen en bedenkingen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 388-392.

2789. MAES D., *Een Drongense oppasser voor een Aziatische olifant in de Gentse zoo*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 143-146. De enige olifant die de Gentse dienrentuin rijk was, werd opgepast door de Drongenaar Adolf Verhaeghe.

2790. MAES D., *Nog iets over de Drongense veren*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 121-123. In totaal bezat de heer of vrouw van Drongen zestien veren. Bedoeling van het artikel is een lijst van de veermannen en/of pachters van de veren.

2791. MAES D., *Oudgedienden van Napoleon vereerd met de medaille van Sint-Helena*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 39-42. Lijst van de vierentwintig Drongenaars die opgetekend staan op een lijst van 1857, omdat ze in aanmerking kwamen voor de herinneringsmedaille van Sint-Helena, door Napoleon III in het leven geroepen als herinnering aan de talrijke veldslagen die Napoleon Bonaparte had gevoerd tussen 1792 en 1815.

2792. MARCHAL J.P., *Het bombardement van Gent-Zeehaven*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 2, p.105-109. Na het bombardement van het vormingsstation van Merelbeke kreeg het Amerikaanse Eight Bomber Command de opdracht het rangeerterrein Gent-Zeehaven op donderdag 22 juni 1944 te bombarderen.

2793. ÖDBERG F.O., *De firma "Robert Rosseau" in het Tussen 'T Pas* in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 1, p. 41-45. Relas van een oude werknemer van de firma Rosseau die gespecialiseerd was in het vervaardigen van benodigheden voor paarden en rijtuigen.

2794. OSSIEUR E., *De compagnie van kapitein François van der Vinckt van de Gentse Burgerlijke wacht in 1676*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 2, p. 112-118. Namenlijst uit 1676 van de jaarlijkse monsteringen van alle weerbare mannen boven de 18 jaar. Interessant voor de genealoog is de opgave van het beroep.

2795. OSSIEUR E., *Gentse schepen van de Keure uitgeschud in Lochristi in 1709*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), , nr. 4, p. 317-320. Verslag van een roofoverval op een Gentse schepen te Lochristi op 3 oktober 1709.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

2796. OSSIEUR E., *Het geval Sabatier (1) van 1710 in Gent. Valkuil voor genealogen*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 2, p. 205-206.
2797. POELMAN R., *Twee- en drielingen in Sint-Amandsberg in de 18de en 19de eeuw*, in *De Oost-Oudburg*, (2003), nr. XL, p. 275-300.
2798. POFFIJN-BOSSAERT, T., *Herinneringen van nen echte strop*, in: *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 260-262.
2799. SAELENS R., *30 jaar wielertoeristenclub de centrumvrienden Drongen*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 43-46.
2800. STEEGHERS W., *15de eeuwse Gentse buitenpoorters uit Middelburg in Vlaanderen*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 4, p. 399.
2801. STEEGHERS W., *Gentse poorters uit Melle (1542-1796)*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 2, p. 207-208.
2802. TOP S., *Klok en beiaard in de Vlaamse volkscultuur*, in: *Clocke Roeland. Nieuws van de Gentse beiaardkring*, Gent, 2003, jg. 7 nr. 4, p. 9-15. Met verwijzingen naar Gent.
2803. VAERNEWIJCK E., *Twee portretten van Drongenaars door Raoul Van Den Heede*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 133-134.
2804. VANGANSBEKE J., *Cafe Staaksken*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 135-141.
2805. VANGANSBEKE J., *Duivensport in Drongen*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 7-20.
2806. VAN KEYMEULEN J., *Twee klasfoto's en twee portretten geconfronteerd*, in *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, II, (2004), nr. 1, p. 42-45.
2807. VERAVERBEKE E., *Apothekerspotten*, in *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, I, (2003), nr. 3, p. 289-291. Bespreking van de museumopstelling
2808. VERAVERBEKE E., *De jurk van Irma de Neve de Roden*, in *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, II, (2004), nr. 1, p. 46-51. In de rubriek *Vinger aan de pols* brengt de auteur wat meer achtergrondinformatie over het pronkstuk in de kantcollectie van het Huis van Alijn, een volant in Gentse kant *à réseau varié*, een variant op de Valenciennes, die gedurende zeer korte tijd (1852-1864) geproduceerd werd

door de weesmeisjes bij de zusters van Onze-Lieve-Vrouw Visitatie. Archiefonderzoek wees uit dat dit een onderdeel was van een kleed dat toebehoorde aan Irma de Neve de Roden, een Gentse dame die behoorde tot de oude Vlaamse adel. De kanten volants van haar kleed werden in vijf delen delen gesplitst en kwamen wereldwijd in verschillende grote musea terecht.

14. Biografieën

2809. BRAECKMAN W.L., *Een Gentse conversatie van ca. 1900 door Jan Boucherij*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 411-415. Beknopte levensschets van **Jan Emile Boucherij** (1846-1911), een in Gent geboren Vlaamsgezind onderwijzer en letterkundige die in 1872 naar Antwerpen verhuisde. Met als bijlage een verhaal van Boucherij in het Gents. Geïllustreerd.

2810. CASSIMAN P., *Biografie Florimond Deprest*, in *Dronghine*, (2004), nr. 23, p. 125-131. Korte schets van het leven van **Florimond Deprest**, geboren in Drongen in 1882, onderwijzer en zeer actief in het Drongense verenigingsleven (fanfare, heemkunde...).

2811. DE BOK R., *Jan Hoet. Tussen mythe en werkelijkheid*, (*Meulenhoff-Manteau*), ?, 2003, 208 blz. Poging tot een levensportret van **Jan Hoet**, bezieler en voormalig museumdirecteur van het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst of SMAK.

2812. DEKEYSER E., *De familie Mast van de vrije schippersnering en de vrije nering der wijschrodgers van Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 4, p. 245-254. Met gegevens over de familie **Mast** vanaf de late 15de eeuw tot 1796. Geïllustreerd.

2813. DENECKERE G., *De historicus en het gevecht met de tijd. Een portret van Herman Balthazar*, in DENECKERE G. & B. DE WEVER, *Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, 2003, p. 13-24. Levensschets van **Herman Balthazar** (°1938) ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag en zijn pensioen als hoogleraar. In het portret worden ook de diverse invloeden geschetst die Herman Balthazar gemaakt hebben tot wat hij is als sociaal geëngageerd mens, als historicus en als gouverneur. Geïllustreerd. Aan te vullen met de *Bibliografie van Herman Balthazar* door F. SEBERECHTS in hetzelfde *Liber Amicorum* (p. 267-273) en met de bijdrage *Op het snijvlak van onderwijs en onderzoek: Herman Balthazar als promotor*, van L. FRANCOIS in hetzelfde boek (p. 275-289).

2814. DEVOLDERE W., *De nalatenschap van Marie Therese Loobuyck te Gent in 1808*, in *Vlaamse Stam*, 40, (2004), nr. 2, p. 132-204. Genealogische gegevens over de familie **Loobuyck**, gebaseerd op een advertentie verschenen in de Gazette van Gend. Daarin werd gezocht naar mogelijke afstammelingen

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2003-2004

van de familie Loobuyck ten gevolge van het overlijden van de laatste kinderloze telg van de familie.

2815. EVERS C., A. GORIS, L. SPAEPEN, e.a., *700 jaar van de familie van Havre*, Wijnegem, 2004. Catalogus bij de tentoonstelling georganiseerd door het gemeentebestuur van Wijnegem waarin op zoek wordt gegaan naar de impact van de adellijke familie **Van Havre**, niet alleen op de plaatselijke geschiedenis maar ook op de geschiedenis van een groot gedeelte van Vlaanderen, vooral in de driehoek Antwerpen–Gent–Brussel. Een aantal leden van de familie worden vermeld in Gentse bronnen. Geïllustreerd.

2816. GOETHALS J.J., *A "forgotten" family. The Flemish Roots of General George Washington Goethals (1858-1928) "Builder of the Panama Canal"*, Baltimore, 2004, Geïllustreerd. Het werk beschrijft dertien generaties van de familie **Goethals** in Gent en Stekene, de directe voorouders van de ingenieur van het Panamakanaal. Het boek wordt geïllustreerd met onder andere pentekeningen van de Gentse kunstenaar Gaston Desmet.

2817. KLUYSKENS P., *Jan Borluut*, in *Ghendtse Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 376-382. Postume publicatie van een bijdrage van omstreeks 1960 over **Jan Borluut** en de gebeurtenissen in Gent, die geleid hebben tot zijn deelname aan de strijd op de Groeningekouter in 1302.

2818. KLUYSKENS P., *Maurice De Broglie*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 1, p. 28-41. Heruitgave van een reeds eerder gepubliceerd artikel over de 19de-eeuwse Gentse bisschop **Maurice de Broglie**.

2819. LEKENS L., *Vijfzeventig jaar geleden overleed Karel van de Woestijne*, in *GOV-Heraut*, 39, (2004), nr. 3, p. 15-18.

2820. LIPPENS M., *Juryverslag Cultuurprijs 2002 van de stad Gent voor historisch onderzoek*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2003), nr. LVII, p. 261-262. De Cultuurprijs 2002 van de Stad Gent, voor historisch onderzoek, werd toegekend aan historicus **Daniel Lievois** (°1940). Dit verslag wordt gevolgd door VAN ROUVEROLIJ, S., *Toespraak van aanleiding van de uitreiking van de Cultuurprijs 2002 van de Stad Gent*, p. 263-266, door BOONE, M., *Laudatio Daniël Lievois, laureaat Cultuurprijs 2002 van de stad Gent*, p. 267-272, en door een dankwoord van LIEVOIS, D., p. 273-277.

2821. MAERTENS J., *Prosper van Eeckhaute 1904-1964. Directeur van het Conservatorium van de Stad Kortrijk (1938-1964)*, in *De Leiegouw*, 46, (2004), nr. 1, p. 85-112. Over de carrière van **Prosper van Eeckhaute**, geboren te Gent, leerling aan het Koninklijk Muziekconservatorium van Gent, student compositie bij M. Lunssens aan het Conservatorium te Gent en Eerste Prijs van Rome voor Toondichtkunst in 1933.

2822. TAYMANS H., *Een onbekende pater? in Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 3, p. 155-162. Korte biografische nota over pater **Callewaert** die bijna veertig jaar in Gent woonde en gedurende heel zijn leven het katholieke geloof heeft proberen verzoenen met het flamingantisme.

2823. VAERNEWIJCK E. & R. VAN DEN ABEELE, *Het Scheldeveld voorbij*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, (2003) nr. 32, p. 183-188. Deze bijdrage bevat onder meer een beknopte levensschets van **Arthur Metdepenningen** (1910-2002), lange tijd bezieler van de Gentse Opera en van 1971 tot 1976 stedelijk inspecteur voor de KNS. Geïllustreerd.

2824. VAN DAELE J., *Louis Varlez-Vader van het 'Gentse syteem' krijgt biografie*, in *@rchieflink*, 4, (2004), nr. 1, p. 6-7. Beknopte levensschets over **Louis Varlez** (1868-1930), een wetenschapsman van internationale betekenis, die vooral belangrijk was voor de ontwikkeling van de sociale politiek in de late 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw. Geïllustreerd.

2825. VAN DEN ABEELE R., *In memoriam Adriaan Verhulst*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, (2003), nr. 32, p. 177-182. Hoogleraar en historicus **Adriaan Verhulst** was van 1969 tot 1973 bezieler en ook voorzitter van de Heemkring Scheldeveld. Geïllustreerd.

2826. VERHELST J., *Frans Masereel, aspecten van zijn engagement (1)*, in *De Oost-Oudburg*, (2003), nr. XL, p. 301-305. Bijdrage naar aanleiding van de dertigste verjaardag van het overlijden van de Gentse kunstenaar **Frans Masereel**: aandacht voor zijn leven en werk, zijn pacifistisch engagement, de kringen waarin hij verkeerde, zijn houding als libertair socialist en zijn verbondenheid met de Vlaamse cultuur.

2827. WILLEMOT J. & O. G., *Histoire et Album de la famille Willemot de Gand de 1725 à 2003*, Gent, 2003. Genealogisch overzicht en familiefoto's van de familie **Willemot** uit Gent.

2828. ZENNER P. L., *Remi Rooms en de verdwenen aartsengel*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 33, (2004), nr. 2, p. 118-122. Korte biografische nota over **Remi Rooms**, beeldhouwer van de engel Michaël (1908) op de Sint-Michielsbrug.

NAAMINDEX BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT

ACKE B.	2584, 2669	DE GRAUWE J.	2680
ALBRECHT H.	2592	DE HERDT R.	2671
ART J.	2642	DEKEUCKELAERE E.	2570-2571
ASAERT G.	2624	DE KEUKELEIRE E.	2701
AUMANN F.	2625	DEKEYSER E.	2812
BACKS J.	2643	DEKEYZER B.	2743
BAILLIEUL B.	2685-2686	DE LEU G.	2572
BALTHAU E.	2606, 2676	DEL RUE M.	2711
BASTIAENS J.	2593	DE MEESTER D.	2647, 2648
BAUTERS P.	2716	DE MEULEMEESTER J.	2587
BERGMANS A.	2687	DE MEYER M.	2580
BILTEREYST D.	2565	DENECKERE G.	2649, 2813
BOMBAY J.	2770-2771	DENEWET L.	2716
BONQUET D.	2688	DE PAEPE T.	2650
BOONE M.	2607-2608	DEPROST L.	2778
BORRET K.	2689	DEROM S.	2688
BOTTE A.	2589	DE RYNCK P.	2597
BOURGEOIS J.	2577	DE SCHAEPDRIJVER S.	2651
BRACKE L.	2566	DESEIJN G.	2672, 2702
BRACKE N.	2567	DE SMEDT S.	2725
BRAECKMAN W.L.	2626, 2772-2775, 2809	DE SMET J.	2744
BRINKMAN H.	2738	DE SMET L.	2703
BRU M.A.	2585-2586	DE SMET R.	2582
BUELENS R.	2739	DE TEYGER A.	2779
BUNTINX W.	2568	DE VISSCHER J.	2711
CAESTECKER F.	2644	DEVOLDER J.	2573
CAPITEYN A.	2690, 2740	DEVOLDERE W.	2568, 2574, 2814
CASSIMAN K.	2741	DEVOS S.	2587, 2605
CASSIMAN P.	2627, 2691-2692, 2810	DEVRIESE L.	2609, 2704-2706, 2780-2781
CHARLES L.	2569, 2628, 2693	DE WAELE M.	2673
COLLIN L.	2677	DE WEVER B.	2649, 2652
COLLUMBIEN H.	2776-2777	DE WILDE J.	2745
CONRADS M.	2742	DE WILDE P.	2729
COOL K.	2745	DEWULF J.	2587
COOLS J.	2594	D'HOLLANDER J.	2707-2709
COOMANS T.	2694-2695, 2711	DUBOIS M.	2710, 2711, 2712
CORIJN E.	2595	DUMOLYN J.	2610
COSTERMANS B.	2645	DUVERGER E.	2630
DAGHELET I.	2587	EECKHOUT J.	2718
DAMBRUYNE J.	2629	ERVYNCK A.	2593
DE BAETS H.	2696	ERVYNCK G.	2572, 2782-2785
DE BOK R.	2811	EVERAERT G.	2688, 2693, 2713-2714
DE BORGHER M.	2697	EVERS C.	2815
DE CARNE B.	2698	FELTKAMP R.	2746
DECEUNINCK M.	2589	FOCK W.	2747
DECLERCQ G.	2678	FONCKE H.	2715
DE CLERCQ M.	2679, 2699	FRIEDRICHS A.	2747
DE CLERQ L.	2670	GEVAERT M.	2598, 2748
DE DIJN R.	2700	GIL M.	2749
DEFOORT H.	2596, 2646	GISTELINCK F.	2681
DEFORCE K.	2593	GOEMINNE L.	2716

INDEX

GOETHALS J.J.	2816	NEVEJANS A.	2579
GORIS A.	2815	NYS L.	2749
GREEFS H.	2567	ÖDBERG F.O.	2793
GUNST P.	2645	OGONOVSKY J.	2745
HAEMERS J.	2611-2614	OSSIEUR E.	2639, 2794, 2796
HANNES J.	2653	PAPIN K.	2619
HEIRMAN M.	2717	PENNING E.D.A.	2758
HELSEN T.	2575	POELMAN R.	2797
HEMELSOET A.	2654	POFFIJN-BOSSAERT T.	2798
HERNALSTEEN A.	2686	POULAIN N.	2702, 2715
HILLEWAERT B.	2576	PREVENIER W.	2602
HIMMER S.	2700	REYNIERS G.	2725
HOOFT E.	2686	RUTTEN K.	2585
HOPPENBROUWERS P.C.M.	2615	RYSAERT C.	2587
HOUBRECHTS D.	2718	SAELENS R.	2799
HUET L.	2599	SCHEPENS E.	2767
HUTTON S.	2616	SCHWIPPEL J.	2636
HUYGHE J.	2585	SMALL G.	2606
HUYS P.	2631	SMEYERS J.	2759
JANSSENS G.	2632	SNAUWAERT L.	2729
JURGENS N.	2755	SPAEPEN L.	2815
KENIS L.	2681	STEEGHERS W.	2800, 2801
KLUYSKENS P.	2633, 2786-2787, 2817-2718	STEENHAUT W.	2656
LACHAERT P.J.	2617	STEURBAUT P.	2586, 2730
LAGROU E.	2712	STOOPS G.	2586, 2768
LALEMAN M.C.	2569, 2576, 2585-2586, 2693, 2719-2723	TAERWE L.	2702
LAMBRECHT T.	2634	TAYMANS H.	2822
LAMBRECHTSSEN-VAN ESSEN I.	2747	THOEN E.	2657
LAPORTE D.	2725	TOP S.	2802
LA RUE M.	2756	TYSSENS J.	2658
LECUPPRE-DESJARDIN E.	2618	URMEL L.	2588
LEFEBURE J.	2702	VAERNEWIJCK E.	2803, 2823
LEHOUCK A.	2726	VALCKE T.	2659
LEKENS L.	2819	VANACKER D.	2706, 2731
LEVIS E.	2788	VAN BESIEF F.	2760
LEYDER D.	2635	VAN DAELE J.	2660, 2824
LEYMAN D.	2757	VAN DAELE K.	2580
LIESSENS G.	2682	VAN DEN ABBEELE R.	2823, 2825
LIEVOIS D.	2600, 2693	VANDENBILCKE A.	2745
LIPPENS M.	2820	VANDENBORRE H.	2589
LODEWIJCKX M.	2577	VAN DEN BREMT A.	2587
MADOU M.	2747	VAN DEN BREMT P.	2732- 2733
MAERTENS J.	2821	VAN DE PERRE D.	2761
MAES D.	2727-2728, 2789-2791	VAN DERBEKEN T.	2576-2590
MARCHAL J.P.	2792	VANDERMEERSCH K.	2581
MARECHAL G.	2601, 2636	VAN DE WALLE A.L.J.	2591
MARTIN D.	2655	VANDE WINKEL R.	2565
MEGANCK L.	2715	VAN DOORNE G.	2734
MEGANCK M.	2577	VAN DOORSLAER R.	2661
MEILLANDER V.	2569	VAN DRIESSCHE I.	2735
MERTENS J.	2625	VAN EENOO R.	2602-2662
MEYLEMANS E.	2578, 2580	VANGANSBEKE J.	2804-2805
MONBALLYU J.	2637, 2638	VAN GOETHEM G.	2656
MULDER H.	2738	VAN HAESENDONCK C.	2739
		VANHAUTE E.	2674
		VAN HECKE J.	2762

INDEX

VAN HOECKE K.	2763	VERHELST J.	2826
VANHOLME N.	2769	VERMEIREN G.	2585
VAN KEYMEULEN J.	2806	VERMEULEN I.	2640
VAN LEEUWEN J.	2620, 2621	VERMEULEN L.	2582
VAN LOON C.	2587	VERPOEST L.	2604
VAN NIEUWENHUYSE L.	2663	VERROKEN E.	2622-2623
VAN ROODEN J.	2747	VERSCHAFFEL B.	2736
VAN SCHOENBEEK G.	2664	VERSTREPEN G.	2737
VANTHEMSCHE G.	2665	VERVAET A.	2683, 2765
VAN WASSENHOVE A.	2582	VIAENE P.	2675
VAN WASSENHOVE R.	2711	VRIELYNCK S.	2583
VAN WERVEKE A.	2764	VUYLSTEKE C.	2766
VEECKMAN J.	2576	WEISSENBORN H.	2725
VELDEMAN P.	2666	WILLEMOT J.	2827
VERAVERBEKE E.	2807-2808	ZEISCHKA S.	2641
VERBRUGGEN C.	2657, 2667-2668	ZENNER P.L.	2828
VERDONCK A.	2589		